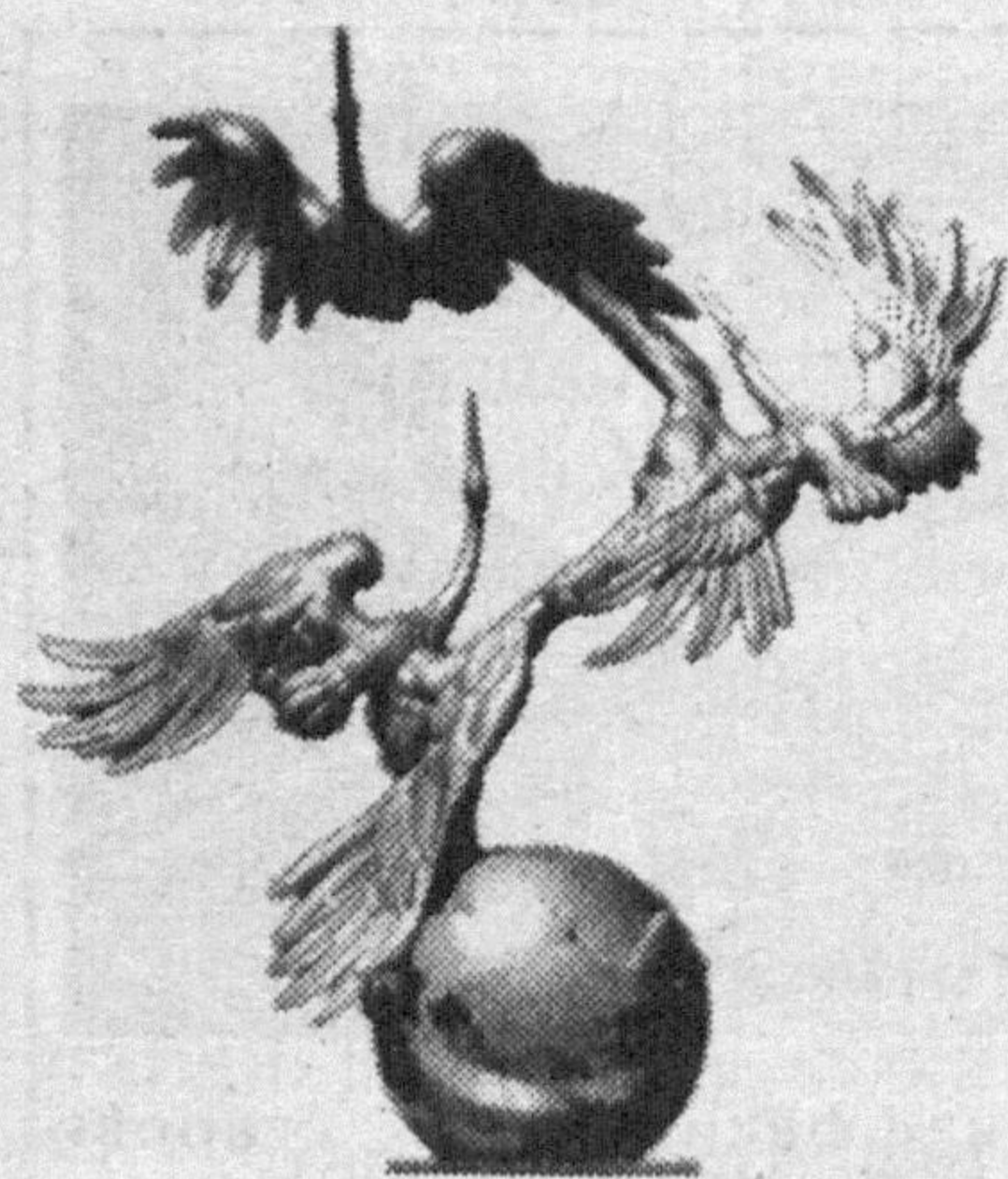

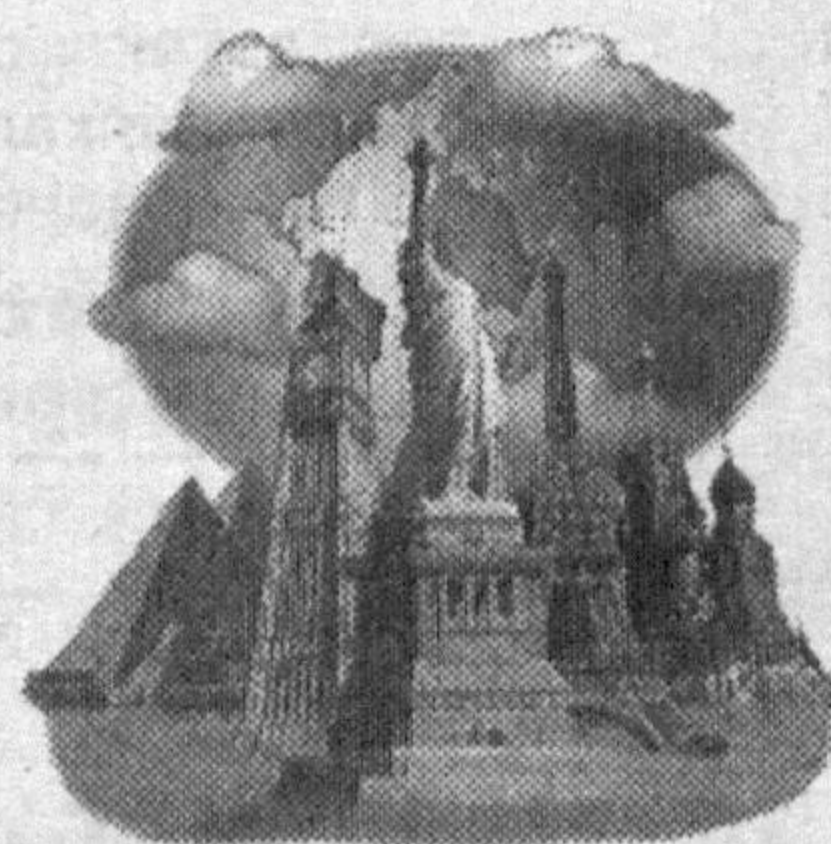
Ishonch

**Insonga naf
keltirish —
oliy baxt**

2008-yil 5-iyun
№ 69 (2482)
payshanba

Ijtimoiy-iqtisodiy gazeta * E-mail: ishonch-doverie@mail.ru * Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqq boshlagan

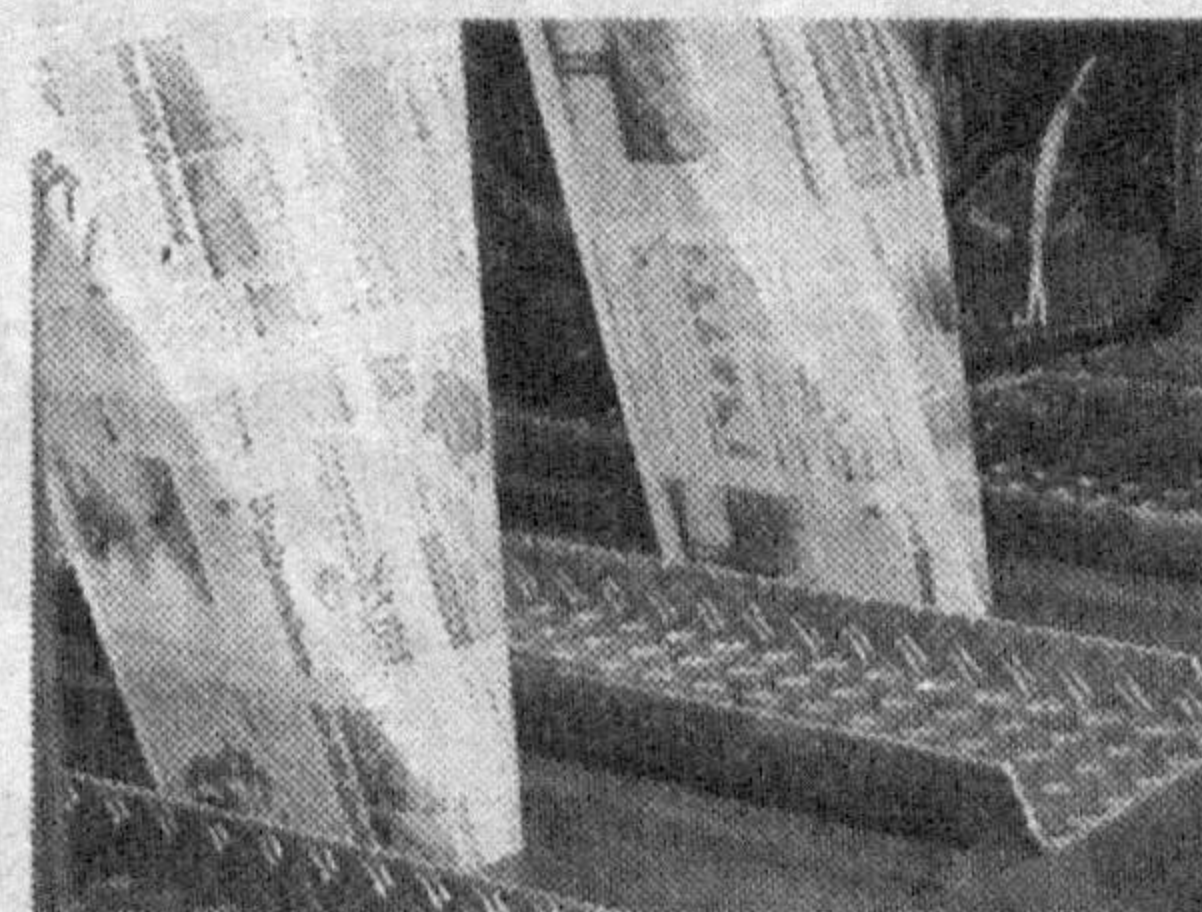
Мафуралар
уруши

Тўсиқ

тўрт чақиримлик таъмирталаб
йўл ва битта кўприк Бахмалдаги
«Дўстлик» болалар оромгоҳи
фаолиятига чек қўймоқда

Бутун
дунёда
газеталар
тиражи
ошмоқда

Ракурс

Тирик товукни кўрмоқчимисиз?..

Кимдир «фан-техника қанчалар тараққий этгани сари одамлар шунчалар табиийликдан узоклашиб боришади», — деб айтган эди. Баъзан ўйлаб қоламан: кундан-кун сунъийликка ружу қўймаймизми? Ўзимиз (нинг) бир бўлаги бўлган ТАБИАТдан йироқлашиб кетмаяпмизми? Бу кетишда ЎЗ Қиёфамизни бой бериб қўймаймизми?!

Бир сафар курсдошлар билан «Хайвонот боғи»га борган эдик. Оғайниларим шеру тимсоҳ, бегемоту маймун(лар)га ҳавас билан тикилишарди (балки, улар ҳам бизни томоша қилишгандир). Бироқ мен хайвонлар кўзида ғалати бир мунгни кўргандай бўлдим. Айниқса, йўлбарсларнинг нигоҳига дош бериш қийин эди. Бу ҳам майли... Бир катак ёнидан ўтаётиб, хайрон бўлдим: товукларни қамаб қўйишибди. Қафас тепасида эса жимжимадор ёзув: «Хонаки товуклар.» Ё, Пир-ай... Шу даражада табиатдан узоклашиб кетибмизки, энди ҳақиқий тирик товукни кўриш учун «Хайвонот боғи»га келишга мажбур бўламиз, шекилли.

Анча йил олдин Термиздаги «зоопарк»да, тепасига «уй мушуги» деб ёзиб қўйилган алоҳида қафасда, пишакни қамаб қўйишганини кўриб, роса кулгандик. Буниси эса ҳаммасидан ҳам ўтиб тушди.

Чор гирди дашт билан ўралган кишлокда бўри-ю тулкини кўриб, илонларга тош отиб катта бўлганим учун нуфузли бир «Хайвонот боғи»да пишагу товукни, эшагу сичқоннинг ноёб жониворлар қаторида қамаб қўйилиши менга кулгили туюлгандир эҳтимол. Аммо... умр бўйи катакда «дом»да компьютер қаршисидан жилмай, шу асно ўзлари ҳам ўша темир-терсақдай ҳиссиз яшаб ўтаётган тенгдошларимга қараб... ваҳмим келди: бу кетишда роботни ихтиро қилиш шарт эмас-ов, ўзимиз ундан ўтиб кетамиз, шекилли. Ахир робот темирдан ясалган бўлса, одамга руҳ, ақл, туйғу берилган-ку!.. Француз адиби А. Камюнинг «Кундалик дафтари»да ёзилишича, инглиз ёзувчиси Эдгар Аллан Подан «фароғатли умр кечириш учун одамга нималар керак?» дея сўрашганида у «суюкли бўлиш, ижод қилиш, манфаатпарастлик иддаоларидан воз кечиш ва табиат қўйнида бўлиш» деб жавоб берган экан. Дарҳақиқат, одамзотнинг табиатдан узоклашиб ўз Асосидан йироқлашиб демакдир. Ахир буюк келажакни куриш учун ҳам тирик инсонлар керак-ку! Ахир одам-роботлар билан ҳеч нимага эриша олмаймиз-ку!.. Ахир ажодларимиз табиийликдан воз кечишни ҳалокат санашган-ку!.. Тўғрими?!

Умид ЯЪҚУБОВ

И.ХАСАНОВ фотолавҳаси

**Она бўла қолгин
бизга, Табиат**

5 июн — Бутунжаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш куни

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бу авваламбор табиатни, инсоннинг ўзини асраб-авайлашдир. Ўтган йили вилоятдаги корхона ва ташкилотлар томонидан шу мақсадда 423 та тадбирга 4 млрд. 907 млн. сўм сарфланди. Кўмига ходимлари 507 та текшириш ўтказиб, мансабдор шахслар ва фуқароларга нисбатан 15,6 млн. сўм жарима солишди ва 11,3 млн. сўмлик зарар ундирилди. Йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси билан ҳамкорликда ўтказилаётган «Тоза ҳаво» ойликлари анча самарали бўлмоқда. Текширилган 16562 та автомашинанинг 35 фоизда атмосферага чиқариладиган чиқиндилар кўплиги аниқланиб, уларни сошлаш натижасида 1,5 фоиз камайтиришга эришилди. Вилоят лабораторияларида 18100 дона ишдан чиққан турли русумдаги симобли лампалар зарарсизлантирилди.

Табиат мусаффо бўлсин!

Орол денгизининг қуриши боис кейинги йилларда вилоят ҳудудидида шамолнинг доимийлиги 40 фоиз ошди. Бу зарарли тузларнинг миқдори ҳар гектар ерга 400-1200 килони ташкил қилмоқда деганидир. Боз устига ёғингарчиликлар таркибидидаги тузлар миқдорининг ошиши яйловларнинг таназзулга учрашига олиб келаяпти.

Шамолнинг таъсирини камайитириш учун вилоятнинг шимол қисмида 2001 йили «Яшил қалқон» барпо этила бошланган эди. Ҳозиргача режадаги 840 минг гектар ўрнига 41,6 минг гектар дарахтзор ташкил этилган ёки режа 4,9 фоиз бажарилди, холос. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, бу масалалар республика доирасида ҳал қилинишга муҳтож. Чунки шундоқ ҳам вилоятимизнинг 95 фоиз майдони саҳролардан иборат. Орол денгизи вилоят ҳудудидан 130-270 км. масофада жойлашганлиги ҳам экологик таназзулга замин яратмоқда.

Бизда сув асосан Амударёдан насос станциялари орқали 150 метрга кўтарилиб, Навоий ва Бухоро вилоятларига қарийб 300 км. масофада тарқалади. Бундай шароитда сувдан тежамли фойдаланиш долзарб аҳамият касб этади.

Вилоят ҳудудига қўшни Самарқанд, Навоий ва Қашқадарё вилоятларидан ҳар йили 1,8-2,2 кубокилометр оқава сувлар оқиб келади. Натижада 110 минг гектар майдонда Шўркўл, Девхона, Зикри, Тузкон сингари кўллар пайдо бўлди. Ҳозир уларда балиқчилик билан шуғулланувчи 16 та фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқда. Оқава сувларнинг 0,8-1,2 кубокилометри Порсонкўлга ва ундан Амударёга оқизилмоқда. Бу эса дарё сувини ифлослантираяпти. Ушбу масалалар тезроқ ечимини топса, Амударёнинг ифлосланиши бирмунча камайган бўлар эди.

Зарафшон дарёси сувидан вилоятда айрим йиллари 2 фоиз фойдаланиб келинади. Аммо бу сув Самарқанд ва Навоий шаҳарлари оқавалари билан тўлиб-тошиши натижасида сув шўрланиб, фойдаланиш учун яроқсиз ҳолга келади.

Мана шу ифлосланган сувни Зарафшон дарёсига оқизмаслик учун 30 км. масофада дарё билан параллел зовур ўтказилиб, Оёқ оғитма пастлигига оқизил-

са, сувнинг ифлосланишига чек қўйилар, айна вақтда Гиждувон, Шофиркон, Вобкент, Пешку туманларининг аҳолиси тоза сувдан баҳраманд бўлар эди.

Вилоят ўсимлик ва ҳайвонот дунёси ниҳоятда бой. Уларни ўрганиш, асраш ҳамда бойитиш доимо эътиборимизда турибди. 1976 йили ташкил қилинган «Жайрон» экомарказининг майдони 18600 гектарга етказилди. Амударё бўйидаги «Қизилқум» кўриқхонаси Бухоро буғусини кўпайтиришда қўл келаяпти.

БААнинг Зангиота туманида фаолият кўрсатаётган «Эмирлатис Бирдас Брединг» масъулияти чекланган жамиятига Пешку туманидаги «Жонгелди» ширкат хўжалиги ҳудудидан 400 гектар ер ажратилди, ҳозир унинг 200 гектарида вольер, инкубация қурилиб, ишга туширилди. «Қизил китоб»га киритилган йўрға тувалок кўпайтирилди. Қўш асосан Ҳиндистон, Шимол Африка ва Туркистонда мавжуд, холос. Ҳар йили 1500-3000 таси уялаб, 2-5 тадан тухум қўйиб, попопонлари июн, июл ойларида уча бошлайди. Улар асосан қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг личинкалари ва ҳашоратлар билан озикланади. Қурилишнинг лойиҳа қиймати 3,5-4 млрд. сўмни ташкил қилади.

Кези келганда кейинги йилларда ҳавога чиқарилаётган чиқиндилар миқдори камайганини таъкидламоқчиман. Бухоро шаҳридан пахта тозалаш заводи, керамзит заводи, автожамланмалар четга чиқарилди. Лекин бу хотиржамликка берилишга асос бўлмайди. Чунки одам нафас олганда ҳаводаги захарли моддаларнинг 17-48 фоизи организмда қолиб, аста-секин унинг фаолияти ишдан чиқиб боради. Соғлиғимизнинг 80 фоизи экологик муҳитга боғлиқлиги тиббиётда тасдиқланган.

Хайрли ишлар ҳам йўқ эмас. Кейинги йилларда «МАНН» кичик корхонаси пластмасса чиқиндилардан черепица ишлаб чиқара бошлади. «Пайкент Файз» корхонаси чиқиндилардан фойдаланиш тараддудиди. Излаган албатта имкон топади. Бинобарин, атроф-муҳитни асраш фақат кўмитанинг эмас, барчанинг бурчи.

Анвар НИЁЗОВ,
Бухоро вилоят
Табиатни муҳофаза
қилиш кўмитаси раиси

Бунёдкорлик

Йўллар обод бўлмоқда

Замонавий лойиҳалар асосида қурилган янги марказий бозор олдида ўтган бу йўл анчадан бери таъмирталаб бўлиб қолганди. Давлат томонидан ажратилган 2,7 миллиард сўмлик бунёдкорлик ишларининг амалга оширилиши эвазига Гиждувон шаҳрининг Юсуф Хамадоний кўчаси қиёфаси тубдан ўзгармоқда.

— Амалдаги йилда туман ҳудудидидаги 445 километрлик умумий фойдаланиш йўлларини жорий, ўрта таъмирлаш, ён атрофларини кўкаламзорлаштириш мақсадида 3,4 миллиард сўмлик иш бажариш режалаштирилган, — дейди туман йўл хўжалиги пудрат-таъмирлаш, фойдаланиш давлат корхонаси касаба

уюшма кўмитаси раиси Курбон Холов. — Ишчи-хизматчиларга хавфсиз меҳнат ва дам олиш шароитлари яратилгани, уларнинг махсус техника-механизмлар ва кийим-кечаклар билан таъминлангани, бепул иссиқ овқат ташкил этилгани, ил-ғорларнинг рағбатлантирилиши, маошларнинг ўз вақтида тўлаб борилиши му-

ваффақиятлар гарови бўлмоқда.

Кўчанинг икки томонига гулзорлар ташкил этилиб, 1,5 минг туп арча ва гул қўчатлари ўтказилди. Унинг атрофлари ободонлаштирилиб, бетон лотоклар ўрнатиш, пиёдалар йўлкаларига плиталар ётқиизи давом этмоқда.

Иzzатулла ҲОЖИЕВ,
«Ishonch» мухбири

Давра суҳбати

Ҳуқуқий маданият йўлида...

Ҳуқуқий маданият даражаси фақатгина қонунларни билиш, ҳуқуқий маълумотлардан хабардор бўлишдангина иборат эмас. У — қонунларга амал қилиш ва уларга бўйсунуш маданияти демакдир.

Тошкент давлат юридик институтида «Жамият аъзоларининг ҳуқуқий маданиятини юксалтиришда ОАВнинг ўрни ва аҳамияти» мавзусида давра суҳбати ўтказилди. Унда асосий эътибор қонун ҳужжатларини тарғиб этиш ва уларнинг туб моҳиятини кенг жамоатчиликка етказиш масалаларига қаратилди.

Анжуманда Олий Мажлис Сенати аъзолари, Қонунчилик палатаси депутатлари, Конституциявий суд, Олий Суд, Бош прокуратура, Адлия вазирлиги ходимлари, ҳуқуқшунос олимлар, журналистлар иштирок этишди.

Конституцияни пухта ўрганиш, ундан самарали фойдаланиш, инсон ҳуқуқларини белгилловчи омиллаларга риоя қилиш, ҳуқуқий маданиятга оид оммабоп адабиётларни кўпроқ чоп этиш, таълим муассасаларида махсус ўқув курслари ташкил этиш, радио ва телевидениеда ҳуқуқий маданиятни шакллантиришга оид эшиттириш ва кўрсатувлар ташкил қилиш муҳимлиги эътироф этилди.

Шу билан бирга, тайёрланаётган материалларнинг савияси етарли даражада эмаслиги, ОАВ ва ҳуқуқий муассасалар ўртасида ўзаро ҳамкорлик яхши йўлга қўйилмаганлиги таъкидланди.

Тадбирда тренинглари ташкил этиш орқали ходимларнинг малакасини ошириш лозимлиги юзасидан таклифлар билдирилди.

Ўз мухбиримиз

Меҳнат муҳофазаси

Бахтсиз ҳодисалар

камайсин десангиз...

Масъуд Рабулов тасулатан ишчан йигит бўлиб, раҳбарлар бирор иш буюрса, тезда бажаришга интиларди. Оқолтин тумани электр тармоқлари корхонасида монтер бўлиб ишлаётганига икки йил бўлганди.

Бир куни корхона раҳбари Т.Орипов М.Рабуловни ҳокимлик биноси яқинидаги майдонга пайвандлаш ишларига юборди. Монтер топириқни бажаришга отланди. У пайвандлаш ускунасини электр манбаига улаш учун бетон устунга чиқаётди, бир зум эҳтиёткорликни унутди. Устун ёнидан ўтган юқори кучли ишчи симларга беихтиёр тегиб кетиб, ток уриши боис пастга йиқилди ва...

— Иш берувчи томонидан меҳнат му-

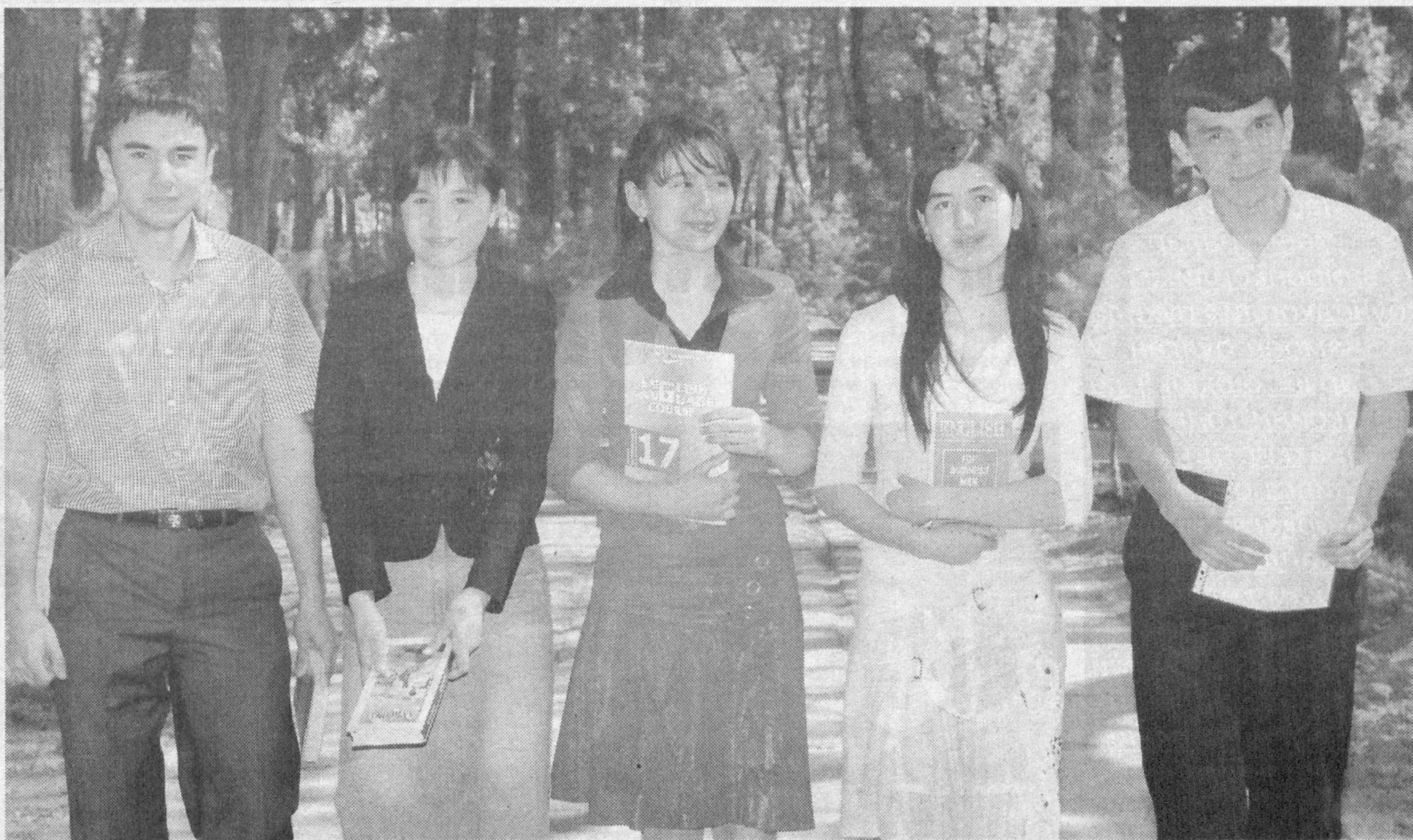
ҳофазасига эътибор қаратилмаганлиги туфайли ушбу фожиа рўй берган, — дейди Сирдарё вилояти меҳнат ва аҳоли ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармасининг бош давлат меҳнат техника инспектори Тўлқин Абдураizzoқов. — Албатта, қонун-қоидалар бузилишига йўл қўйган мансабдорларга маъмурий чора кўрилди. «Сирдарёэлектртармоқлари» ОАЖ томонидан марҳумнинг оиласига 7 млн. 715 минг сўм тоvon пули тўланади.

Соҳада бундай ҳодисалар бот-бот рўй бераётгани кишини ўйга толдиради. Корхона тасарруфидаги «Наврўз» бўлимида ҳам бир навақирон йигит — Мусурмон Тансиқов лоқайдлик қурбонига айланди.

Корхона раҳбарлари ходимларга хавфсиз иш шароити яратиш ҳақида қайғурганида юқорида айтилган фожиалар содир бўлмаган бўлармиди...

Анорбой НОРҚУЛОВ,
«Ishonch»нинг жамоатчи мухбири

Хаёт — адоғи кўринмас йўл: турли ўнқир-чўнқирлари кўп. Мана шундай синовлар чоғида кўлимиздан тутгуччи, шубҳасиз, устоздир. Халқимиз азал-азалдан ота даражасида улуғланган зот биз учун буюклик намунаси, ибрат мактаби вазифасини ҳам ўтайди. Руҳимизни кўкка кўтаргучи устозлар олдида қарзимиз беҳисоб. Улардан олинган ибрат, билим ва фазилатлар эришаётган улкан ютуқларимизнинг асосий омилдир. Бу самимий сўзларни бугунги суҳбатдошларимиз — ибрат мактаби талабалари яқдиллик билан эътироф этишмоқда. Дил изҳорларга қулоқ тутинг-а.

«Биз — ибрат мактаби талабалари»

Солиҳа ОЛПОЁРОВА,
ЎзМУ аспиранти:

— Кўлга киритилган барча муваффақиятлар муайян мезонлар асосида баҳоланади. Университетда олган етти йиллик билимларим натижасида санаб ўтишга лойиқ бир қанча муваффақиятларга эришдим, деб айта оламан. Намунали ўқишим ва фаоллигим учун 2005 йилда Ўзбекистон Фалсафа жамиятининг И.Мўминов номидаги стипендияси совриндори бўлдим.

2005 йил март ойидан ЎзМУ «Нотиклик» клубининг аъзосиман ва 2007 йил январ ойидан клуб раҳбари бўлиб ишламоқдаман. «Нотиклик» клубининг аъзоси сифатида университетда бўлиб ўтган бир қанча маънавий-маърифий тадбирларда фаол иштирок этиб, клубнинг 1 йиллик юбилейида «Унутилмас маъруза муаллифи» номинацияси бўйича ғолиб деб топилдим.

2001-2008 йиллар давомида бир қанча халқаро ва Республика илмий, илмий-амалий конференцияларида қатнашдим. Жумладан, 2006 йил 24 мартда «Жамият ва инсон масалаларининг фалсафий жиҳатлари» мавзусида илмий конференцияда иштирок этиб, «Долзарб мавзули маъруза» йўналишида 1-ўринни эгалладим. 2006 йил 11 май куни ЮНЕСКО ва БМТ томонидан таъсис этилган «Барқарор тараққиёт» лойиҳаси бўйича ўтказилган халқаро конференцияда; 2006 йил 12 май куни ЎзМУ ва Росзарубецентр томонидан ташкил қилинган «Шарқ ва Ғарб: ўзаро алоқалар» мавзусидаги халқаро конференцияда иштирок этдим. 2006 йил 5 июнда ЭКОСАН халқаро ташкилоти ва А.Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси томонидан экология муаммоларига бағишланган Республика кўрик-танловида «XXI аср ва Орол фожияси» номли маъруза билан қатнашиб, маърузалар танловида 1-ўринга лойиқ топилдим. Ёшлик талабалар шаҳарчаси Маънавият ва маърифат Маркази, шунингдек, университет ташаббуси билан Республика миқёсида ўтказилган маънавий-маърифий соҳадаги сайёҳ-ҳаракатларим давлатимиз раҳбари томонидан, 2006 йил 19 июндаги Фармонга асосан, «Ўзбекистон Республикаси мустақиллигига 15 йил» эсдалик нишони билан тақдирланди.

2007 йил 10-12 апрел кунлари Новосибирск Давлат университетида «Та-

лаба ва илмий-техника тараққиёти» мавзусида ўтказилган ёш олимларнинг XIV халқаро илмий конференциясида маъруза билан иштирок этдим. 2007 йил 12-14 март кунлари Иқтидорли талабалар Республика илмий-амалий анжуманида тарих, ҳуқуқ, фалсафа, маданият йўналиши бўйича «Илмий билишда тушуниш ва тушунтиришнинг герменевтик функцияси» мавзусидаги магистрлик диссертациям 1-ўринга сазовор бўлди. Ҳозирги кунда Ўзбекистон Фалсафа жамияти, Россия Файласуфлари жамияти аъзосиман.

Ҳар бир инсонда истеъдод, меҳнатсеварлик, қобилият бўлиши мумкин. Бироқ аксарият ҳолларда уни амалга ошириш учун имконият ёки ижтимоий муҳит топилмаслиги мумкин. Университетда эса, истеъдодни амалга ошириш учун имконият ҳам, ёшларнинг интилишини қўллаб-қувватловчи, рағбатлантирувчи ижтимоий муҳит ўз касбининг фидойилари, илм чашмасининг устунлари бор. Шундай инсонлар номини бугун, албатта, тилга олиш жоиз. Зеро, устоз отангдек улуг дейишади. Бугун устозим — фалсафа фанлари доктори Нигина Шермухамедовага чуқур таъзим қиламан. Уларнинг маслаҳати, ўргатган ўғит ва билимлари ёрдамида ўтган умрнинг мазмуни мақсадли фаолият билан белгиланишини тушунадим. Бу инсон қалбининг кўри билан илм ўргатиб, интилишларимизга қанот бермоқдалар.

Она инсонни дунёга келтиради, вояга етказди, лекин унга олам ва одам моҳиятини илм беради. Ана шу моҳият эса устоз воситасида бизга етказилади. Буни ёдда сақлаш ҳар биримиз учун фарздор.

Дилшод АБДУАЗИЗОВ,
Навоий номидаги Давлат

стипендияси,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

давлат стипендияси совриндори:

— Инсон ҳаётда қандай йўл тутиши кераклигини маълум мулоҳазалар асосида белгилайди. Кимгадир эргашади, кимгадир тақлид қилади. Унга тўғри йўлни кўрсатувчи инсон эса устоз бўлади. Шунинг учун мактаб ўқувчиларининг аксарияти «катта бўлсам, ўқитувчи бўламан» дея ният қилишади. Мана шу ҳавас кишини катта-катта талабаларга ундайди. Бугун қандай мавқени эгалламай, барчаси мураббийларимнинг беиминат, аммо сермашаққат меҳнатлари самарасидир. Бунинг ортида неча-неча инсонларнинг тақдири, тинимсиз меҳнати, беҳаловат ўтказган тунлари турибди. ЎзМУнинг фидойи профессор-ўқитувчи-

лари — иқтисод фанлари доктори Ф.Э.гамбердиев, и.ф.н Н.Мажидов, и.ф.н. И.Содиқова, г.ф.н. Х.Назарова каби устозларнинг сайёҳ-ҳаракатлари самараси ўларок, нуфузли стипендиялар совриндори бўлдим, қатор илмий мақолалар тайёрладим, илмий маърузаларим билан Республика миқёсидаги турли илмий-назарий конференцияларда иштирок этдим.

2005 йили дастлаб «Ўзбекистон иқтисодиёти» фани бўйича ўтказилган олимпиаданинг Республика босқичида 1-ўринни кўлга киритдим. Сўнг талабалар учун таъсис этилган Навоий номидаги Давлат мукофоти стипендияси соҳиби бўлдим. 2006 йил ўқиш давридаги энг юксак чўққини забт этишга муваффақ бўлдим. Ўқишда, илмий фаолиятда эришган муваффақиятларимни юксак баҳолаган Давлат комиссияси мени Ўзбекистон Республикаси Президенти давлат стипендиясига лойиқ кўрди.

Илм ўқуб қилмаган

амал мақбул,

Дона сочиб,

кўтармади маҳсул.

Алишер НАВОЙИ

Пўлат САИДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти давлат стипендианти:

— Илмий фаолиятимни Ўзбекистон Миллий университети Табиий география ва география таълими кафедраси профессори Асқар Нигматов раҳбарлигида бошладим. Устозимнинг «Фан қарама-қаршиликлар асосида ривожланади», деган сўзлари мени кўплаб ютуқларга эришишимга сабабчи бўлди. Университет географ олимлари яратган мунозарали илмий муҳит ва ундаги тортишувлар мени ўзига тортар, илмий қизиқишларимни кучайтирар ва реал дунёдан йироқдаги тасаввурий илмий олам сари етаклар эди. Бу оламни ҳис қилиш ва унда ўз ўрнини топа билиш ҳар қайси олим учун тинимсиз меҳнат ва матонатни талаб қилади, албатта. Менинг шу олам ичра, устозимнинг ўғитлари, тинимсиз тортишувлар ва илмий қизиқишларим орқали 6 та илмий мақола, халқаро ва республикада ўтказилган анжуманларда 20 дан ортиқ мақола, тезислар ҳамда ўқув қўлланмалар нашр қилинди.

Устозим профессор А.Нигматов табиий географик фанлар назариясига қўл уришимга сабабчи бўлди. Илмий изланишларим табиий географик концепциялар, яъни дунёқарашларнинг ривожланиши ва шаклланиш тарихини, даврлаштиришнинг назарий асослари ишлаб чиқишига олиб келди. Университетимиз номидан юксак савиядаги танловда муваффақиятли қатнашиб, «Республика мустақиллиги ва бозор иқтисодиётига мос ижтимоий-иқтисодий сиёсатни шакллантириш» илмий-техник йўналишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат стипендияси совриндори бўлдим.

Бу илмий фаолиятимдаги муҳим чўққи бўлиш билан бирга, авваламбор, устозларим хизматидир.

Малика МАКСУДОВА,
Тошкент вилояти Юкори Чирчиқ
тумани Марказий шифохонаси
ҳамшираси:

— Ёшлигимдан оппоқ кийимдаги шифокору ҳамшираларга ҳавасим келарди. Ана шу ҳавас мени тиббиёт билим юртига етаклади. Тахсилни тамомлагач, туман Марказий шифохонасига ишга келдим. Устозим Дамира Эшимбетованинг сайёҳ-ҳаракатлари, маслаҳатлари, йўл-йўриқлари билан соҳамни янада чуқурроқ эгалладим деб айта оламан. Дамира она мен учун она ўз фарзанди учун нима қилиши мумкин бўлса, барчасини амалга оширмоқдалар. Касбим туфайли эришган ютуқларим замирида у кишининг қўллаб-қувватлашлари, далдалари ётибди. Апрель ойида ўтказилган Республика «Ҳамшира» кўрик-танловида 2-ўрин соҳибаси бўлдим. Соғлиқни сақлаш ходимлари қасаба уюшмаси Марказий кенгаши томонидан тақдим этилган соғани қабул қилиб олар эканман, кўнглимда мунис, меҳрибон устозимга нисбатан миннатдорлик ҳисси жўш ураётганини ҳис қилдим. Менга ҳамisha назарий ва амалий сабоқ беришдан толмайдиган Дамира Эшимбетовага ана бир бор таъзим қиламан.

«Ishonch» мухбири
Дилдора РАҲМОНОВА
ёзиб олди

Мафкура қудрати шундаки, у башари-ятнинг ўзидан чиқиб, ўзини бошқаради. Тарих силсиласидаги ғоя ва мафкуралар гоҳ вайронкорлик, гоҳ бунёдкорлик руҳида намоён бўлган. У барча жабҳаларда ўз аксини топган ва тараққиётни ё олдинга бошлаган. Ёки орқага тортган. Хар қандай ҳолатда ҳам келажакни қуриш ўша мафкуралар яратувчиси бўлмиш инсониятнинг ўзига боғлиқ.

Яхлит мақсад сари йўналтирилган ғоялар тизимидан ташкил топгучи мафкура тарихан турли шаклларда акс этди. Энг қадимги даврдан тортиб ҳозиргача мафкура ўз долзарблигини сақлаб келмоқда. Чунончи, ибтидоий даврлардаёқ одамларни бир жамоага бирлаштириш, қарашлар хилма-хиллигини бир оқимга йўналтириш учун ҳам мафкура лозим эди. Шунинг натижаси ўлароқ илк мафкуралар сеҳргарлик (магия) ва илоҳиёт уйғунлигидаги таълимотлар асосида дунёга келган. Бу тотемизм, анимизм ва фетишизм каби қарашларда акс этган ва бундай ҳолларда одамларни реалликдан кўра ирреал кучлар таъсиридан тутиб туриш анча осон бўлган. Жамоалар мураккаблашиб жамият шаклини ола бошлагач, янада кучлироқ мафкуралар пайдо бўла бошлади. Улар одамларни қийнаётган ижтимоий муаммоларга жавоб бера олиши керак эди. Изланишлар анча қудратли асосга эга ғоялар тизимидан ташкил топган мафкураларнинг дунёга келишини таъминлади. Бунда икки кутб — зўравонлик ва бунёдкорликни кўриш мумкин.

Зўрлик ва қўрқув билан ушлаб туришни афзал билган вайронкор мафкура тарафдорлари бундан «унумли» фойдаланишган. Масалан, Миср ва Месопотамияда ҳукмронликни қўлга киритган шахслар ўзини Худонинг ўғли ёки ноиби даражасига кўтариши ҳам қайсидир маънода мафкура эди. Адолатсизликлар дастагига айланган бундай мафкуравий таъйинлар фожиа яқун топган: киргин ва вайронкорликка олиб келган. Сўнг дин мафкура родини бажарди. Айтайлик, эзгулик ва ҳалол меҳнатга ундаган «эзгуният, эзгу сўз ва эзгу амал» таъйини воситасида зардуштийлик Эрон ва Турон сарҳадларини забт этиб, маҳаллий аҳолининг диний эътиқоди ва мафкурасига айланди. Искандар Зулқарнайн орқали кириб келган юнон мафкурасининг биринчи галда зардуштийларга ҳужум уюштириши бежиз эмас эди (қўй терисига ёзилган «Авесто»нинг ёқиб юборилиши, руҳонийларнинг қувгин қилиниши).

Тарихдан маълумки, ҳар бир давр мафкурасига муҳолиф мафкура бўлиб, уларнинг ўзаро кураши инсониятнинг келажакни белгиллаган. Юнон салтанати инкирозга учрагач, босқинчилик ва зўравонликка асосланган Рим империяси вужудга келди ва яққа ҳукмронликка

Мафкуралар уруши.

улардан қандай сабоқ олишимиз керак?

нинг уй-иморати бузилиб, тузатишга қурби етмаса, керакли ускуналарни етказиб бериб, унга ёрдам берилсин». Шундай эзгу қудратни ҳам этгани учун ҳам Темур ва темурийлар даври маданияти нафақат халқимиз, балки башариётнинг буюк меросига айланди.

Шу тариқа гоҳ ёвузлик, гоҳ эзгуликни байроқ қилган мафкуралар давр сурган. Бунга кўпроқ авлодлар алмашинуви ва янгиланишларга бўлган эҳтиёж сабаб. Айтайлик, Европа Уйғониш даври мафкураси капиталистик қарашларни шакллантирган ва феодал тузум билан мурося қилолмасди. Шунингдек, христиан динининг ёвуз ва очкўз кимсалар томонидан ниқоб қилиб олиниши, салб юришлари ва инквизиция Европанинг «уйғониши»ни тезлаштирди. Уйғониш даврида одамлар ҳурфикриликлка интилди. Илм-фанга қизиқди. Капиталистик қарашлар ривожланиб, саноатлашиш бошланди. Инглизлар ибораси билан айтганда «қўйларга одамлар ем бўла» бошлади. Географик кашфиётлар эса европаликлар учун кучлиларнинг ожизлар устидан ҳукмронлик қилишини, мустабидлик

ратга солган бўлса, болшевиизм Осиёнинг катта қисмида мустабидлик тузумини ўрнатди. Хусусан, юртимизда ҳам халқни маънавий бойликларидан, мил-

лийлигидан айириб, ҳар томонлама бўйсундириш сиёсати олиб борилди. Дадилроқ гапиришга журъати етганлар «халқ душмани» сифатида йўқ қилинди. Чунки эркинлик ғояси тоталитаризм учун энг асосий маънавий хавф ҳисобланган.

Ирқчилик ва ёвузлик ҳомийси Гитлер бошчилигидаги фашизмнинг иккинчи жаҳон уруши оловини ёқиши вайронкор мафкуранинг нақадар мудҳиш оқибатларга олиб келишини такрор исботлади. 50 миллиондан ортиқ кишининг қирилиб кетиши улкан фожиа эди, албатта. Бу инсониятни ҳамжиҳатликка ундади. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тузилиши бу йўлдаги илк қадам бўлди. Аммо ўртада коммунистик ва капиталистик мафкура орасида «совуқ уруш» балоси бошланди. Қуролланиш пойғаси мисли кўрилмаган даражага етди...

1980 йилларнинг охирида СССРнинг парчаланиши совуқ уруш туманини тарқатиб юборди. Мустақилликни қўлга киритган давлатларнинг аксарияти демократик йўлни танлади. Жумладан, юртимиз ҳам озод ва обод ватан, эркин ва фаровон ҳаёт, бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик жамият барпо этишга киришди. Тарихий жараёнлардан сабоқ чиқарган ҳолда ўз миллий истиқлол ғоясини яратди. Мақсад эса ёшлар онгида бўшлиқ вужудга келишига йўл қўймай, уларни келажакка ишонч руҳида тарбиялаш эди. Бунда муайян шаклдаги ғоя ва назарияларни ўрганиш, улар ўртасидаги баҳс ва курашларни жонлантириш лозим бўларди. Президентимиз айтганидек: «Ҳаётнинг ўзи турли-туман ғоялар курашидан, баҳсу мунозарадан иборат. Тараққиётнинг маъно-мазмунини, керак бўлса, фалсафаси ҳам шунда. Ўз мустақил фикрига эга бўлган, ўз кучига, ўз танлаган йўлининг тўрилигига ишонган инсон доимо келажакка ишонч билан қарайди».

Тарихий қадриятлар, анъаналар ва миллий маънавиятни ўзида мужассамлаштирган миллий истиқлол ғояси бу йўлдаги энг яхши кўмакчидир. Айниқса, 130 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари истиқомат қиладиган мамлакатимизда турли ғояларни бир мақсад йўлида бирлаштириш жуда муҳим. Шовинизм, ирқчилик, экстремизм, терроризм ва «демократия экспорти» каби гегемонликни истовчи мафкуралар мустақил давлатларга ҳамisha хавф солиб келган. Уларнинг ёлғон ва ялтироқ хабарлари ёшлар онгини бузишга шай. Ҳозирги замонда, ахборот технологиялари тараққий этган дунёда улардан ҳимояланиш масаласи долзарбдир. Бунда ички, миллий мафкуравий иммунитет муҳим аҳамиятга эга.

Акмал ТОШЕВ

асосланган мафкураси билан бутун Ғарбий Европа, Ғарбий Осиё ва Шимолий Африканинг муайян қисмини эгаллаб олди. Табиийки, Юнонистон ҳам унинг таркибига кирган. Бу билан антик мафкуравий маданият бўйсундирилди-ми? Аксинча. Буюк француз файласуфи Жан Жак Руссо бунини шундай изоҳлайди: «Сиёсий жиҳатдан тобе бўлган Афина ғоявий ва маънавий жиҳатдан Римни беихтиёр тиз чўкишга мажбур қилган эди. Римликлар бу борада ҳеч қачон афиналиклар қаршисида ўзларини ғолиб деб ҳисоблай олмаган».

Бундай ҳолатларни Шарқда ҳам кўриш мумкин. Араб халқини жаҳолат ботқоғидан олиб чиққан ислом дини эзгулик ва инсонийлик устувор бўлган мафкурани илгари сурди. Натижада маданият ва илм-фанда юнонлардан кўра юксакроқ марраларни забт этди. Бунда Ўрта Осиё халқларининг ўрни алоҳида. Хоразмий ва Берунийнинг илмий кашфиётлари, Форобийнинг фалсафий қарашлари, Ибн Синонинг тиббиётдаги мўъжизалари ҳамда Бухорий ва Термизийнинг дини исломга қўшган ҳиссаси жаҳон ҳамжамиятини хануз ҳайратга солаётгани ҳам шундан. Айни пайтда муҳолиф мафкура сифатида Чингизхоннинг ёвуз қарашлари майдонга чиқди. У гарчи Хоразмшоҳнинг бўшанглигидан фойдаланиб, Мовароуннахр ва Хуросонни босиб олса-да, қанчадан-қанча маънавий бойликларни

қилиб, шаҳарларга ўт қўйса-да, барибир ислом маданиятини забт этолмади. Аксинча, мўғулларнинг ўзлари Ўрта Осиё маданияти ва

ёвузлик, гоҳ эзгуликни байроқ қилган мафкуралар давр сурган. Бунга кўпроқ авлодлар алмашинуви ва янгиланишларга бўлган эҳтиёж сабаб. Айтайлик, Европа Уйғониш даври мафкураси капиталистик қарашларни шакллантирган ва феодал тузум билан мурося қилолмасди. Шунингдек, христиан динининг ёвуз ва очкўз кимсалар томонидан ниқоб қилиб олиниши, салб юришлари ва инквизиция Европанинг «уйғониши»ни тезлаштирди. Уйғониш даврида одамлар ҳурфикриликлка интилди. Илм-фанга қизиқди. Капиталистик қарашлар ривожланиб, саноатлашиш бошланди. Инглизлар ибораси билан айтганда «қўйларга одамлар ем бўла» бошлади. Географик кашфиётлар эса европаликлар учун кучлиларнинг ожизлар устидан ҳукмронлик қилишини, мустабидлик сиёсати юргизишини бошлаб берди. Айни пайтда бундай ёвуз ниятга қарши Европанинг ўзида демократик қарашлар шаклланди. Турли тўнтаришлар, фуқаролар уруши демократик таъмоийилларнинг мафкура даражасига кўтарилаётганидан далолат эди. Аммо болшевиизм ва фашизм каби диктатор мафкуралар юзага келди-ю демократик қарашлар бирмунча ортга сурилди. Фашизм Англиядан ташқари бутун Европани асо-

диниини қабул қилишди. Яъни, маънан таслим бўлди. Бу сиёсий устунлиқнинг емирилишини бошлаб берди. Натижада адолатни ялов қилган мафкуравий таянч билан Амир Темур тарих сахнасига чиқди. Шароит етилган бўлса-да, пароканда элатларни бириктириш осон эмасди. Соҳибқирон қарашларида элпарварлик ва бунёдкорлик таъмоийиллари ўстун эди. «Темур тузуқлари»да шундай қайдлар бор: «Агар фуқаролардан бири-

Мулоҳаза, мушоҳада, муҳокама

«Ishonch» бонг уради

Жорий йилнинг 19 май куни Жиззах вилоят фавқулодда вазиятлар бошқармаси бошлиғи, подполковник А.Жумаев имзоси билан вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раиси номига хат келди. Унда таъкидланишича, Дўстлик пахта тозалаш корхонасига қарашли, Бахмал тумани «Бахмал» хўжалиги ҳудудида жойлашган «Дўстлик» болалар оромгоҳига борувчи йўл текисланмагани ҳамда кўприк таъмирланмагани туфайли қўйилган талаблар бажарилмагунча дам олувчиларни қабул қилишга руҳсат этилмайди.

буларнинг барчаси қоғозда қолиб кетади.

Наридан бери қилиб таъмирланган «Дўстлик» оромгоҳи бу йил ҳам мактаб ўқувчиларини қабул

лари болаларининг шаҳардан ташқаридаги масканларда дам олиш имконияти кескин қисқарди. 2007 йили туманда бу борадаги режа бажарилмади. Ўтган

ди. Улар Арнасой туманига қарашли «Табассум» оромгоҳи эшигини қоқиб навбатда турадиган бўлишди. Негаки, арнасойлик болалар дам олиб бўлгач, уларга навбат келади-да!

Тасарруфида болалар оромгоҳи бўла туриб, ундан фойдаланишга панжа орасидан қараб келаётган Дўстлик тумани ҳокимлиги тутган позицияга вилоятда болаларнинг ёзги дам олишини ташкил этиш ва ўтказиш комиссиясининг муро-сасозлик билан қараётгани ачинарли эмасми?!

Хукуматимиз ички йўللари таъмирлашга ҳам катта аҳамият бермоқда. Бунинг учун зарур маблағ ажратилаяпти. Бу йил Жиззах вилоятида шу мақсадда 2 млрд. 755 млн. сўм ажратилган. Шундан 41,1 млн. сўми Дўстлик, 95,5 млн. сўми Бахмал тумани йўлсозларига берилди. «Жиззахавтойўл» йўл қурилиш ҳудудий шўъба ташкилоти раҳбарияти эса мавжуд кучларни бирлаштириб, долзарб вазифаларни бекаму-кўст бажаришга бурчли эмасми?!

Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ishonch» мухбири

Тўсиқ

тўрт чақиримлик таъмирталаб йўл ва битта кўприк Бахмалдаги «Дўстлик» болалар оромгоҳи фаолиятига чек қўймоқда

Мутахассиснинг талаби албатта ҳақ. Бахмалдаги баҳаво, қалин арчазор ва навқирон тоғлар қўйнида жойлашган ажиб масканда бир бор бўлганлар яна келишга орзуманд бўлишлари тайин. Афсуски, икки йилдан буён Дўстлик туманидаги болалар юқорида таърифланган имкониятдан мосуво бўлиб қолмоқда.

Ҳақиқий аҳволни билишга ошиқдик. Аввало Жиззах вилояти ҳоқими ва вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раёсатининг 2008 йил 8 апрелдаги қўшма қарори диққатимизни тортди. Қарорда бу йил вилоятда 17 та шаҳардан ташқаридаги болалар оромгоҳи фаолият кўрсатиши, жумладан, «Дўстлик» оромгоҳи ҳам бекаму-кўст ишлаши белгиланган. «Жиззахавтойўл» акционерлик бирлашмаси (З.Мансуров)га туман ҳокимликлари билан биргаликда Зомин, Бахмал, Жиззах, Фориш туманларидаги оромгоҳларга олиб борув-

чи йўллари 25 майгача таъмирлаш вазифаси топширилган. Дўстлик туман ҳокимининг 5 майдаги режасига кўра туман йўл хўжалик таъмирлаш ва фойдаланиш пудраф давлат корхонаси раҳбари Ш.А.норбоевга оромгоҳга элтувчи йўлни таъмирлаш вазифаси юклатилади. Лекин

қилолмайди. Негаки, тўрт чақиримлик таъмирталаб йўл ва битта кўприк муаммоси бунга тўсиқ бўлиб турибди.

703 ўринли оромгоҳ бинолари инсон қадами етмагач, кун сайин нураб, асил ҳолатини йўқотиб бормоқда. Энг ёмони, Дўстлик тумани чўлқувар-

йили Жиззах туманидаги Увобсой қишлоғида жойлашган «Пахтакор» оромгоҳи (вилоят «Пахтасаноат»ига қарашли) ўз режасини бажаргач, дўстликлик ўқувчилардан 122 нафари (режадаги 200 ўрнига) шу ерда бўлиб қайтишди.

Болалар бу йил ҳам сарсон бўладиган кўрина-

Кўшнимизнинг моли учун пўчок олиб чиқиб, эшик олдида ўзоқ туриб қолдим. Қанча чақирмай ҳеч кимдан дарак йўқ. Бир вақт Хадича хола кўринди.

Ҳамиша

Ўталажак бурч

Қарғамайди, нолимайди ҳам. Ҳар бир гапни қулиб гапирди. Ёлғизгинасини фақат алқайди. Лекин кўнглидан нималар ўтаётганикин?..

Мен бу хонадонни болалигимдан яхши биламан. Хадича холанинг болаликдан кўзида нуқсон бўлган. Вақти келиб Хадича холани турмушга беришди. Орадан маълум вақт ўтиб ўғил кўрди. Афсус, кўзларидаги нуқсон сабабли турмушлари бўлмади. Шу-шу ёлғизини «бир кўзлаб» боқди. Бутун умрини шу фарзанди учун бағишлади. Уйли-жойли қилди. Бошқалардан кам ўстирмади, харом лўқма едирмади. Яхши тарбия беришга ҳаракат қилди. Ёмонлардан ўзоқроқ ушлади. Во-яга етгач, данғиллатиб тўй қилди. Бир фарзандим иккита бўлди, деб ўзида йўқ хурсанд бўлди...

Мана энди ўғил муштипар онасини, сирдошини, дўстини, энг ёмони, ногирон волидаи муҳтарамасини ёлғиз ташлаб кетибди. Хўп, фарзанд-ку ноқобил экан, келин-чи? У ҳам она ахир. «Ўғлинг кофир бўлса, келининг мусулмон бўлсин», деган нақл бор.

Онанинг дили оғриси, уларнинг косаси оқарармикан? Ёлғиз боши билан ҳам ота, ҳам она

бўлган онани-я?! Қайтар дунё дейдилар, эртага ўз фарзандлари ҳам шундай йўл тутмасмикан?

Ровийларнинг айтишича:

Ўғил фарзандда онанинг ҳаққи шунчалик кўпки, ҳаттоки она: «Эй фарзанд, ҳар куни менга ёғлироқ, этлироқ жойингдан бир парчадан кесиб бер», дейишга ҳаққи бор экан. Ўғил эса аёлини шундай тарбия қилиши керак эканки, бу йўл онанинг йўли, деб. Қобил фарзанд қилиб тарбияланган ўғил ўз аёлини шу йўл орқали онасининг измига солиб қўйиши даркор.

Шу кунларда ўзимиз хоҳлаган ҳолда шунга ўхшаш нохуш воқеаларнинг гувоҳи бўлиб қоляпмиз. Куни кеча қишлоғимизда донг таратган «бой»лардан бири ўғил уйлантирди. Тўйнинг донғи ўзоқ-ўзоқларга етди, албатта. Нима эмиш, фалончи ўғлига тўй куни ҳамманинг кўз ўнгида «Нексия» автомашинасини совға қилибди...

Мана шу донғи кетган «бой» ҳам ёлғизгина ўғил. Беш қиздан сўнг, тилаб олинган ўғил. Лекин ўз отасига, ҳеч бўлмаганда тўй баҳона сарпо қилмаганини ҳам гапириб юришибди одамлар.

Урф-одатларимизга кўра тўй куни эшик олдида «хассакашлар» тизилиб туришади. Келган-кетган

меҳмонларга мулозамат кўрсатишади. Ғарибгина кийимда, уялганданми ёки биров менсимаганданми бир чеккада шумшайиб турган киши «бой»нинг отаси экан.

Момоларимиз, ота-боболаримиз даврида урф-одат, қадрият ўта қадрлангани учунми, фарзандлар ота-она измидан чиқмаган. Оқпадар фарзандлар, беандиша келинлар деярли учрамаган. Бугун эса...

Ким нима дейишдан қатъи назар инсон ўз ақл-заковатини ишлата билиши даркор. Ота-онанг бор, сен бор. Сени дунёга келтирган ғарибми, ногиронми, қийиқми, қинғирми мана шу ота-она бўлади.

Ота-онани ўлди деб бўлмас экан, қачонки ортидан солиҳ фарзанди қолса.

Келинг, ота-оналаримиз ва жигарларимизни бу дунёда шод айлаб, дуоларини олайлик. Тилдан-тилга кўчиб келаётган «Олтин олма, дуо ол», деган нақл бор ахир. Асрлар оша аждодларимиздан бизга мерос бўлиб келаётган қадриятларимизни унутмайлик. Қобил фарзанд бўлайлик.

Дилором ХУДОЙБЕРГАНОВА,
«Ishonch» мухбири

— Ассалому алайкум, холажон. Овоз бўлмаганига ҳайронлигим ортиб турганди.

— Ички боққа ўтгандим, эшитмай қолибман, хафа бўлмайсан энди, — деди жилмайиб.

— Нима, ёлғизмисиз, набираларингиз қани? Ўғлингиз, келинингиз... — ажабланиб сўрадим.

— Улар янги уйга кўчиб кетишди, болам, — яна боягидек жилмайиб жавоб берди у.

— Кўчиб кетишди? Сизни ёлғиз қолдириб-а?!

— Мени ит ермиди, болам. Қаерда бўлса ҳам омон бўлишсин, — аёл юзидаги табассумни ўчгани қўймай, хотиржам ҳолда жавоб берарди.

САВОЛ: Жабрланувчига етказилган зарар миқдори қандай қопланади?

ЖАВОБ: Ходимга жароҳат ёки соғлиғига бошқа шикаст етказилганда жабрланувчининг олган ёхуд олиши мумкин бўлган йўқотган иш ҳақи (даромади) тўланади.

Зарар ҳар ойда жабрланувчининг касбий меҳнат фаолиятини йўқотиш даражасига тегишли равишда меҳнат жароҳати олгунга қадар унинг ўртача ойлик иш ҳақиға фоизларда, соғлиғига шикаст етказилиши сабабли қилинган қўшимча харажатлар компенсацияларда, шунингдек, белгиланган ҳолларда бир марталик нафақалар тўлаш йўли билан қопланади.

Иш ҳақи ёки унинг бир қисми тўланаётганда, жароҳат олиши туфайли тайинланган ногиронлик пенсиялари, меҳнат жароҳати олгунга қадар ва ундан кейин тайинланган пенсиялар, нафақалар ва бошқа шунга ўхшаш тўловларнинг бошқа турлари етказилган зарарни тўлашда ҳисобга олинмайди. Шунингдек, жабрланувчининг жароҳат олгандан кейинги иш ҳақи ҳам зарарни тўлашда ҳисобга олинмайди. Бунда жабрланувчиларга меҳнат жароҳати бўйича ногиронларга зарарни тўлаш миқдори белгиланган энг кам ойлик иш ҳақи миқдорининг эллик фоизидан кам бўлиши мумкин эмас.

САВОЛ: Жабрланувчининг йўқотган иш ҳақиға нималар қиради?

ЖАВОБ: Жабрланувчининг йўқотган иш ҳақи таркибига: ҳам асосий, ҳам даромад солиғи ундириладиган ўриндошлик иш жойи бўйича меҳнат ва фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар бўйича барча меҳнат ҳақи турлари; тадбиркорлик фаолиятдан олинган даромади (солиқ инспекцияси маълумотлари асосида); муаллифлик ҳақи; вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлиги ҳамда ҳомиладорлик ва туғруқ таътиллари даври учун тўланган нафақалар киритилади.

Барча иш ҳақи турлари солиқлар ушлаб қолингунга қадар ҳисобланган суммаларда ҳисобга олинади.

Ўқиш даврида тўланадиган стипендия (зарарни қоплаш тўғрисида мурожаат қилувчининг хоҳишига кўра) иш ҳақиға тенглаштирилади.

САВОЛ: Жабрланувчининг йўқотган иш ҳақи таркибига нималар киритилмайди?

ЖАВОБ: Жабрланувчининг йўқотган иш ҳақи таркибига қуйидагилар киритилмайди: юридик шахсларнинг устав фондларидаги қўйилмалари ёки пайлари бўйича улар томонидан олинган дивидендлар ва фоизлар, шунингдек, қимматли қоғозлар бўйича даромадлари; бир марталик тўсдаги тўловлар (фойдаланилмаган таътил учун пул компенсациялари, меҳнат шартномаси тўхтатилганда бериладиган ёрдам нафақалари).

САВОЛ: Жабрланувчининг ўртача ойлик иш ҳақи қандай аниқланади?

ЖАВОБ: Ўртача ойлик иш ҳақи меҳнат жароҳати олиш ёки меҳнат жароҳати туфайли меҳнатга лаёқатсизликдан ёхуд меҳнатга лаёқат даражаси пасайишидан (фуқаронинг танлови бўйича) олдинги охириг ўн икки ой мобайнидаги иш (хизмат, муддатли ҳарбий хизматдан ташқари) бўйича аниқланади. Касб касаллиғига чалинган тақдирда ўртача ойлик иш ҳақи ҳам бундай касалликка сабаб бўлган ишни тўхтатишдан олдинги охириг ўн икки ой бўйича белгиланиши мумкин.

Ўртача ойлик иш ҳақи ҳисоблаб чиқариладиган ойлар сонидан (фуқаронинг хоҳишига кўра) иш оининг биринчи кунидан бошланмаганлиги ёки тўхтатилмаганлиги муносабати билан тўлиқсиз иш ойлари ҳамда уч ёшгача бўлган болани парвариш қилиш муносабати билан бериладиган таътил ойлари (шу жумладан, тўлиқ бўлмаган ойлари), шунингдек, ходим ногирон ҳисобланган ёки меҳнат жароҳати туфайли етказилган зарар тўловини олиб келган, 1 гуруҳ ногирони, 16 ёшгача бўлган ногирон болани ёки даволаш муассасасининг ўзганинг парваришига мутожлик ҳақидаги ҳулосасига кўра қарияларни парвариш қилиш мобайнидаги иш вақти чиқариб ташланади. Бунда чиқариб ташланган ойлари бевосита бошқа олдинги ойлари билан алмаштирилади ёки уларни алмаштириш имкони бўлмаганда ҳисоблашдан чиқариб ташланади. Бундай алмаштириш, жароҳатланишдан ёки касб касаллиғига чалинишдан олдинги иш жойидан қатъи назар, охириг икки йил доирасида амалга оширилади.

САВОЛ: Жабрланувчининг ўртача ойлик иш ҳақи қандай ҳисоблаб чиқарилади?

ЖАВОБ: Ўн икки ойдаги иш учун ўртача ойлик иш ҳақи ВМ 2005 йил 11 феврал 60-сон қарори билан тасдиқланган Қоидаларнинг 14-бандида кўрсатилган иш ҳақининг умумий суммасини ўн иккига бўлиш йўли билан ҳисоблаб чиқарилади. Жабрланувчи зарар етказилган вақтда ўн икки ойдан кам ишлаган тақдирда, ўртача ойлик иш ҳақи ҳақиқатда ишлаган умумий иш ҳақини ишлаган ойлари сонига бўлиш йўли билан ҳисоблаб чиқарилади.

Иш даври тўлиқ ойдан кам вақтни ташкил қилган тақдирда, зарарни тўлаш миқдори шартли ойлик иш ҳақи (даромад) миқдоридан келиб чиққан ҳолда ҳисоблаб чиқилади. У қуйидаги тартибда аниқланади: бутун ишланган вақт давомида олинган иш ҳақи (даромад) кунлар сонига бўлинади, ҳосил бўлган сумма бир йил учун ўрта ҳисобда ҳисоблаб чиқилган бир ойдаги иш кунлари сонига кўпайтирилади.

Ҳақиқий иш ҳақи миқдори тўғрисидаги ҳужжатларни олиш имконияти бўлмаган тақдирда зарарни тўлаш миқдори зарарни тўлаш тўғрисида мурожаат қилинган вақтда белгиланган энг кам ойлик иш ҳақи миқдоридан келиб чиққан ҳолда ҳисоблаб чиқилади. Жабрланувчининг ўртача ойлик иш ҳақи миқдори энг кам ойлик иш ҳақи миқдоридан кўп бўлмаган ҳолларда кам етказилган зарарни тўлаш миқдори худди шу тартибда ҳисоблаб чиқилади.

«Ҳуқуқ ва халқаро ҳаёт» бўлими

Юртимизда тадбиркорлик соҳаси кундан-кун ривожланиб, иқтисодий тараққиёт омилига айланмоқда. Ушбу соҳа вакиллари кунун доирасида фаолият кўрсатиб, ҳам ўз моддий манфаатдорлиги ошишига, ҳам эл фаровонлиғига ҳисса қўшаётганлиги қувонарли. Аммо шол қурмакисиз бўлмаганидек, мўмай бойликка хирс қўйиб, қинғир ишларга қўл ураётган кимсалар ҳам йўқ эмас.

Ови юришмаган шоввозлар

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш Департаментининг Тошкент вилояти бошқармаси Бекобод шаҳар бўлими томонидан ўтказилган тадбирда ана шундай қонунга эид хатти-ҳаракат фоз этилди. Хусусий тадбиркор М. Арипова ўз уйида сақлаётган ва фаолият юритаётган «Шамс» савдо дўконидан олиб чиқилган, чет элда ишлаб чиқарилган ва ҳеч қандай ҳужжатлари бўлмаган 78 шиша спиртли ичимликларни ўзи яшайдиган Истикбол кўчаси 1/2-уй олдидан У. Улашовга 300 минг сўмга сотган пайтда қўлга туширилди. Шунингдек, қонунбузарнинг хонадони кўздан кечирилганда, чет элда ишлаб чиқарилган ва ҳеч қандай ҳужжатлари бўлмаган 340 шиша спиртли ичимликлар, 40 кути тамаки маҳсулотлари ҳамда юртимизда ишлаб чиқарилган ва акциз маркалари бор 721 шиша спиртли ичимликларни сотиш мақсадида сақлаётганлиги аниқланди. Тадбир якунида М. Ариповага тегишли бўлган жами 10 млн. 269 минг 300 сўмлик маҳсулотлар далилий ашё сифатида олинди. Ҳозирда унга нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, сўриштирув ҳаракатларм олиб боришмоқда.

Бошқарманинг Қуйичирчиқ туман бўлими ва ИИБ ходимлари томонидан ҳамкорликда худудда тадбир ўтказиш жараёнида яна бир жиноий фаолиятга чек қўйилди. Андижон вилояти Хўжабод тумани Булоқбоши қишлоғи Гулистон кўчаси 49-уйда яшовчи Илбосбек Абдуллаев бошқарувидаги «Нексия» русумли, давлат рақами 30 У 08-02 бўлган автомашина тўхтатилиб, салони ва юкхонаси текширилганда, ҳеч қандай ҳужжатларсиз, чет элда ишлаб чиқарилган 560 кг товук гўштини Бўка туман бозорида ўзига нотаниш бўлган шахсдан нақд пулга ҳар бир килограммини 1000 сўмдан сотиб олиб, қайта сотиш мақсадида Тошкент шаҳрига олиб кетаётганлиги маълум бўлди. Ушбу маҳсулот далилий ашё сифатида оlinиб, сўриштирув ҳаракатлари давом эттирилмоқда.

Азаматхон САЙДАВУТОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Бош прокуратураси ҳузуридаги
СВОЖДЛКК Департаментининг
Тошкент вилояти бошқармаси
катта инспектори

Донолар демишқи...

Ҳалол одам ҳакамлик
курсисига ўтирар экан,
шахсий майлларини
унутади.

ЦИЦЕРОН

? Балоғатга етмаган жабрланувчига зарар қандай тўланади?

Балоғатга етмаганлар меҳнат жароҳати олган тақдирда, зарар унинг иш ҳақи (даромади) миқдоридан келиб чиққан ҳолда, аммо қонун ҳужжатларида белгиланган энг кам ойлик иш ҳақи миқдорининг беш бараваридан кам бўлмаган миқдорда тўланади.

? Такрорий жароҳат олинганда зарар қандай тўланади?

Агар бир иш берувчида ишланган даврда меҳнат жароҳати такроран олинган тақдирда ўртача ойлик иш ҳақи жабрланувчининг хоҳишига кўра биринчи ёки такрорий меҳнат жароҳати олингандан илгариги тегишли даврлар бўйича ҳисоблаб чиқилади. Зарарни тўлаш миқдори касбга доир меҳнатга лаёқатсизликнинг умумий фозизига қараб ҳисоблаб чиқилади.

Агар меҳнат жароҳатлари турли иш берувчиларда ишлаганда олинган бўлса, у қолда зарарнинг тўлов миқдорини аниқлаш ҳар бир иш берувчи томонидан, тегишли меҳнат жароҳати бўйича касбга доир меҳнатга лаёқатсизлик фозизига қараб алоҳида амалга оширилади.

? Ишлаб чиқариш амалиётини ўтаётган жабрланувчига зарар қандай ҳисобланади?

Ишлаб чиқариш таълимини (амалий машғулотни) ўташ даврида меҳнат жароҳати олган фуқароларнинг ўртача ойлик иш ҳақи (даромади) жабрланувчининг қайси касб (мутахассислик) бўйича ўқиганлиғига қараб, шу касб (мутахассислик) ставкаси (масоҳдан келиб чиққан ҳолда (аммо 2 разряддан паст эмас) ҳисоблаб чиқилади. Ўқиш (амалий машғулот) давомида иш ҳақи (даромад) олган шахсларга, уларнинг хоҳишига кўра, ўртача ойлик иш ҳақи (даромади) шу давр учун ҳисоблаб чиқилади. Жабрланувчиларнинг хоҳишига кўра, ўртача ойлик иш ҳақи (даромади) ўқиш даврида тўланган стипендия бўйича кам ҳисоблаб чиқилиши мумкин.

? Вақтинча бошқа ишга ўтказилган жабрланувчига зарар қанча миқдорда тўланади?

Меҳнат жароҳати туфайли ўзининг розилиғи билан вақтинча енгилроқ, кам қат тўланадиган ишга ўтказилган жабрланувчига иш ҳақи меҳнатга лаёқати тиклангунча меҳнат жароҳати олгандан аввалги ўртача ойлик иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда тўланади.

Бошқа ишга ўтказиш зарурлиғи, унинг давом этиш мuddати ва таъсия этилади-ган иш тури ТМЭК ҳулосасига мувофиқ белгиланади.

UZBEKISTON

[illegible]

3.00	«Хайт-мамонт». Т/с.
3.35	«SMS-мусика».
3.30	«Самарканд гавхаи».

[illegible]

22.20 «ЧЕНОБЕК НАК»
ФУТБОЛ
00.40 Матч

[illegible]

ишла іурченко, 21.00
ашвили, Никита
фильме Эльгара
23.00 г

[illegible]

МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ
ЗЕЛАС, 391-я серия.

[illegible]

№ 69 (2482) 2008 йил 5 юни

№ 69 (2482)

1.10 «Жуанжон». 1/с.
0.55 «О, ёшлитим!»
0.00 «Давр».

[illegible]

15.30 Мультфильмы
17.00 Мировые "иты"
17.30 "Презента" (рус.)

[illegible]

ишла іурченко, 21.00
ашвили, Никита
фильме Эльгара
23.00 г

ПЕРВЫЙ		РОССИЯ		ТВ-3		ДТВ	
5.00	Новости	4.55	Людмила Караулов, Нина Сазонова, Роланд Нахлелов, Белла Ахмедшина и Иван Рухов в фильме Василия Шукшина «Живет такой парень» 1964-г.	7.00	Юмористическое шоу Василия Стрельникова «Улицы России» 2007. 8-я серия.	7.00	Удачное утро. 7.30 Музыка на ДТВ.
5.10	«Аркадий Райкин. Король и шут»	5.00	«Зима в Простоквашино». Канулы в Простоквашино. Мультфильм.	7.10	Детский сериал «МУ-РАШКИ». США 1999. 56-я и 57-я серии.	7.30	Юмористическая программа «Звездные шутки».
6.15	Галерея Доминика, Всеволод Шпилевский в фильме «Дниа смерти»	5.05	«Комета смека». 7.50 «Поезд из Простоквашино». «Зима в Простоквашино». Мультфильм.	7.20	Сериал «ЛЕБЕДИНЫЙ РАЙ». 4.05 Мультсериал «30РРО» (США)	8.00	Юмористическая программа «Звездные шутки».
7.55	«Дети-герои»	8.30	ПРЕМЬЕРА. Джонни Депп в фильме Тима Бертона «Нарния и шоколадная фабрика» (США - Великобритания).	8.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	8.25	Юмористическая программа «Звездные шутки».
9.20	«Смех»	8.50	Татьяна Абрамова и Игорь Петров в роки-мелодраме «ЛЮБИМЫЙ ПО КОМАНДЕ».	8.30	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	9.00	Тяжелая мелодрама «Звездные шутки».
9.55	«Гаша в доме»	9.00	ПРЕМЬЕРА. Джимми Картер в фильме «Война и мир» (США - Великобритания).	9.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	9.30	Тяжелая мелодрама «Звездные шутки».
11.00	Новости (с субтитрами)	9.55	«Поезд из Простоквашино». «Зима в Простоквашино». Мультфильм.	9.20	Эдди Марфи в комедии «БУМЕРАНГ» (США)	9.55	Мультифильм.
11.10	Прекрасная «Сергей Маковецкий. Ряд сцен»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	10.30	Мультифильм.	10.30	Мультифильм.
12.10	Людмила Караулов, Лариса Удовиченко в комедии «Опасный для жизни»	10.00	Детский сериал «МУ-РАШКИ». США 1999. 56-я и 57-я серии.	10.45	Мультифильм.	11.00	Мультифильм.
13.50	«Шрек»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	11.10	Мультифильм.	11.10	Мультифильм.
15.00	Сергей Маковецкий, Андрей Карачинский, Владислав Галай в фильме «72 метра»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	11.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	11.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
17.00	Вечерние новости (с субтитрами)	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
17.15	Фильм «72 метра»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
17.45	Фильм «72 метра»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
18.00	«Следствие вели...»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
18.30	«Следствие вели...»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
18.55	«Следствие вели...»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
19.30	Анна Большова, Инга Стрелкова-Оболдина, Игорь Филатов в комедии «ВИНИ ЗАМУЖ ЗА ПЕНЕЛУПУ»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
21.50	Клеант Ривс в комедии «МАТЕРИАЛ: ПРЕЗАНГРУЗКА» (США)	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
0.20	«MISS DIM - 2007»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
1.20	Эдди Марфи в комедии «БУМЕРАНГ» (США)	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
3.20	Сериал «ЛЕБЕДИНЫЙ РАЙ»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
4.05	Мультсериал «30РРО» (США)	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
7.00	«8-е чудо»	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
7.20	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
7.45	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».
7.55	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	10.00	Мультифильм. «Кот по имени Ник». США 2003. 32-я серия.	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь».	12.30	Юмористический журнал видеокомиксов «Календарь

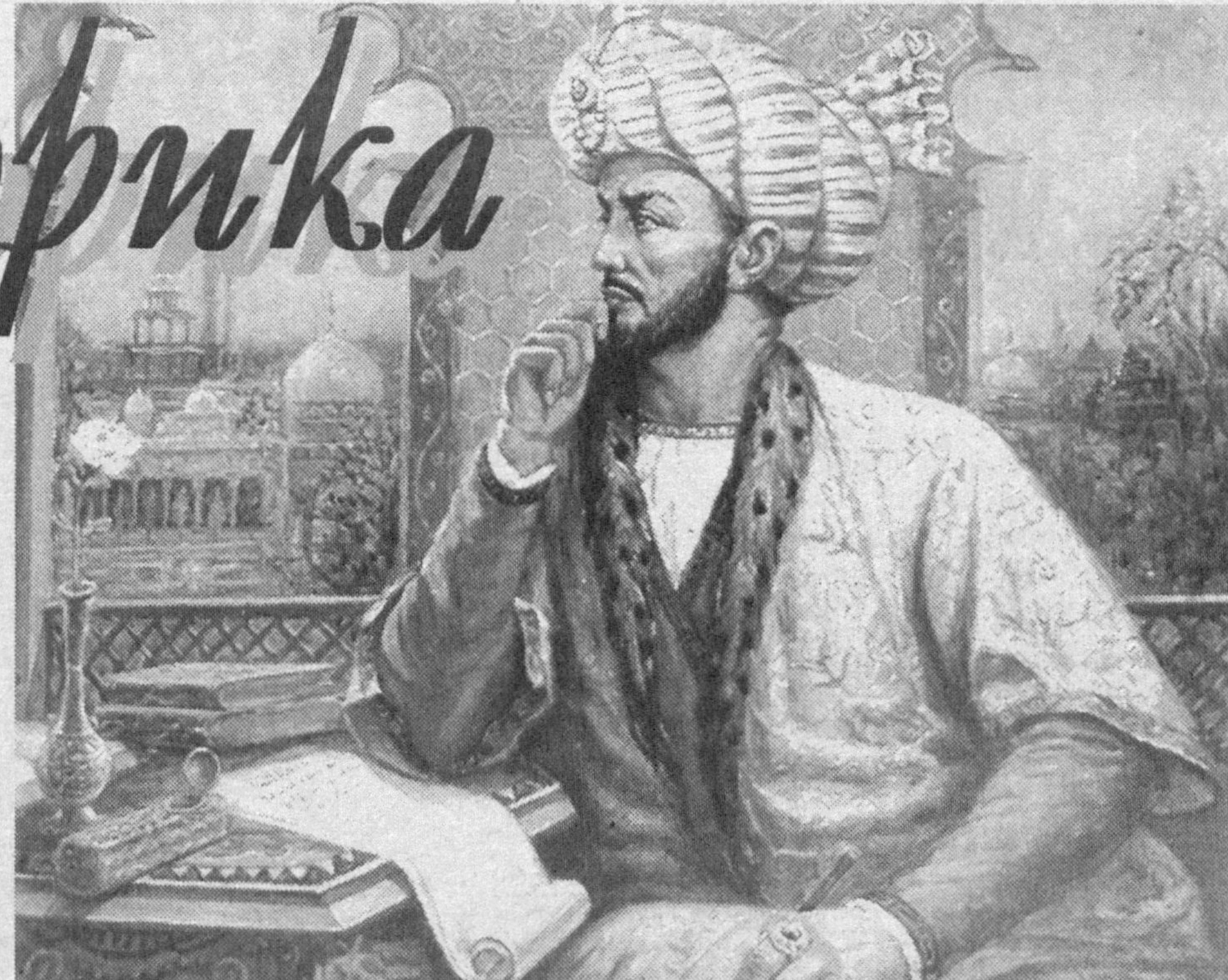
11-я серия.

[illegible]

Биби Муборика

Бобур Мирзонинг севикли хотини эди (ми?)

«Бобур феъли-сажиясига кўра Цезарга қараганда севишга арзигуликдир», — деб ёзади Эдуард Холден. Чунки ҳаётга чексиз муҳаббат, яшаш иштиёқи Бобурнинг табиатида мавжуд эди. Заҳириддин Муҳаммад Бобур буюк салтанат асосчиси, адабиётимизнинг улкан намояндаси, энг асосийси, мард, самимий, кескин, асл бир инсон сифатида кўз олдимизда гавдаланади. Бобурнинг шахсий ҳаётига назар ташлар эканмиз, уни қатъиятли саркарда, нозиктаъб шоир бўлиш билан бирга, дарвештабиат серзавқ ошiq қиёфасида кўриб янада кўпроқ ҳайратланамиз, севамиз. Бобур биринчи марта амакиси Аҳмад Султоннинг қизи Ойша Султон бегимга уйланиши ўша замон одатлари тақозосига кўра бўлган эди. Салтанат талотўплари ва оила масъулиятига дош бера олмаган Ойша Султон бегим қисқа фурсатда ёш подшоҳни ташлаб кетгач, Бобур онаси Қутлуг Нигорхонимнинг истаги билан иккинчи марта Зайнаб Султон бегимга уйланган, аммо у кўп ўтмай чечак касаллигидан вафот этган.

ди, подшоҳ унга яхши от ва сарполар қилади. 1525 йил воқеалари сирасида Бобур «Юсуф зайи улуси маслаҳатига анинг қизи тилалиб эрди», дейди, яъни Биби Муборикага уйланади. Жанг кетаётгани учун кенжа малика бир қанча вақт Бажур кўрғонида қолиб кетган. Уни аслзода теурий хонимлар қаторида бегим эмас, оддийгина, Афғоний оқача деб атаган Гулбадан бегим «Хумоюннома»да илиқ хотиралар ёзиб қолдирган.

Узоқ йиллар Ҳиндистонда яшган, Бобурийлар тарихини чуқур ўрганган инглиз адібаси Маргарет Румер Годен Бобурнинг Биби Муборикага уйланишини жуда қизиқ таърифлайди: Бир куни афғон қабила-ларига қарши юриш олдида Бобур ўз рақибни зиёфат бераётган жойга дайди масҳарабоз қиёфасида кириб боради. Қабила сардорининг гўзал қизи уни мусофир деб ўйлаб, косада таом тутди. Қизнинг одоби ва ҳуснига маҳлиё бўлган Бобур эртасига рақибни билан сулҳ тузиб, қизини ўзига сўрайди. Сюжетига кўра «Ромео ва Жульетта»ни эслатадиган ушбу талқини Маргарет хоним қаердан олгани маълум эмас. Аммо Биби Муборика фарзанд кўрмаган ва жанг-жадалларда, кўпинча, подшоҳга ҳамроҳлик қилган. Дилдор бегим унга нисбатан рақш ўтини сочгани,

Ҳатто Моҳим бегим оғир бетоб ётаркан, Бобуршоҳнинг қизлари Биби Муборика ҳузурда қолишидан хавотирланганидан кўринадики, кескин, аммо самимий феъли Бобурга ўхшаб кетадиган Афғоний оқача подшоҳнинг алоҳида муҳаббатини қозона олган.

Маргарет Румер Годен Биби Муборика ҳақида яна бир қизиқ маълумотни ёзиб қолдирган. Бобуршоҳ вафот этгач, Ҳиндистонда Жамна дарёси бўйида ўзи барпо қилган Боғи Оромга кўйилади. Фақат икки ярим йилдан сўнг Биби Муборика Бобурнинг ҳокими подшоҳ ўзи васият қилган Қобулдаги Боғи Вафога кўчиради.

Бобур вафотидан кейин Хумоюншоҳ ҳам Биби Муборикага ҳурмат-эътибор билан қараган. Ҳатто айрим нозик масалалар муҳокамасида Дилдор бегим билан бирга кичик малика ҳам подшоҳ ҳузурига чорланган. Подшоҳзода Хумоюн салтанатни бой бериб, ўн йиллардан ортиқ сарсон-саргардон юрган кезларда унга ҳам ҳамроҳлик қилганлигини ўқир эканмиз, Биби Муборика чиндан ҳам юксак эҳтиромга лойиқ малика бўлганлигига иқроор бўламиз.

Дилором ҲАМРОЕВА,
филология
фанлари номзоди

Қобулни эгаллагач, Шайбонийхонга қарши бирлашиш мақсадида Хусайн Бойқаронинг ўғиллари таклифи билан Бобур бир муддат Хуросонга бориб туради. Хиротдалигида у аммаси — Абу-саид Мирзонинг Султон Хусайн Бойқаро никоҳида бўлган қизи — Поянда Султон бегимни кўргани боради ва онаси билан ёш подшоҳнинг зиёратига келган Маъсума Султон бегимни кўриб ёқтириб қолади. Поянда Султон бегим орқали қизнинг онаси билан аҳдлашади. Қобулга қайтгач, онаси Маъсума Султон бегимни олиб ортдан боради ва Бобур унга уйланган. Қизиги, Маъсума Султон бегим беш ёшда Бобурга аҳд қилинган, энг қийин вақтларда мусулмон аёлларига хос бўлмаган тарзда уни ташлаб кетган Ойша Султон бегимнинг синглиси эди. Яъни Ойша Султон бегим Бобурнинг амакиси Султон Аҳмад Мирзонинг учинчи қизи — онаси Қутлуг бегим; Маъсума Султон бегим эса Мирзонинг кенжа, бешинчи қизи бўлиб, онаси Ҳабиба Султон бегим эди. Афсус, Маъсума Султон бегимнинг ҳам умри

қисқа бўлиб, у қизи туғилишида вафот этган. «Бобурнома»да онасининг хотирасига қизалоқни ҳам Маъсума Султон бегим деб атаганликлари ёзилган. Бобурнинг Ойша Султон бегимдан туғилган қизи Фахрунисо чақалоқлигидаёқ ўлган эди. Демак, Маъсума Султон бегим Бобур фарзандларининг тўнғичи. Гулбадан бегим «Хумоюннома»да хотирлашича, Бобур вафот этганда, у узатилган бўлиб, Хумоюн ҳукмронлиги даврида унга алоҳида ҳурмат кўрсатилган: йигинларда аслзода хонимлар сирасида энг тўрда ўтирган, саёхатларда чодир энг юқорида тикилган.

Шундан сўнг Бобур дўст ва маслакдош санаган энг суюкли малика Моҳим бегимга уйланган. Кейинчалик Гулрух бегим, Дилдор бегим ҳамда шариатга мувофиқ тўртинчи бўлиб, Биби Муборикани ўз никоҳига олган.

Бажур кўрғонини қамал билан забт этгач, Бобур бошқа афғоний бекликларга фатҳномалар жўнатади. Қатлиомда иштирок этган Малик Шох Мансур Юсуф зайи Бобур ҳузурига итоат билан кела-

ришга муваффақ бўлдилар. Ўзбек театрининг асосчиси, нашру матбуотини бошлаб берган ҳам шулардир.

Жадидлар ўз ҳисобидан мактаблар очиб, ёш авлодни истиқлолга тайёрладилар, шеър ва мақолалар, сахна асарлари орқали миллатни илм, тараққиёт йўлига рағбатлантирдилар. Бунчалик кўламдор ишлар қайси маблағ эвазига амал-

1901 йилда ҳаж сафаридан қайтган Сиддиқий-Ажзийнинг биринчи қилган иши Самарқанднинг Ҳалвойи қишлоғида шахсий маблағи эвазига усули жадид мактаби қуриш бўлади. Бу борада Иброт бироз «илгари» ҳаракат қилади. Чунки у илк марта мактаб ташкил этганда борйўғи 24 ёшда (1886 йил) эди. Чустлик Муҳаммадшариф Сўфизоданинг 1913 йили ташкил

яси эвазига мактабларни ривожлантириш, ёшларни чет элда ўқитишга сарфланарди. Бир йигинда Мунаввар қорининг маърузасидан сўнг неча-неча бойлар сармояларининг маълум қисмини илм йўлида сарфлашга киришадилар, натижада ўнлаб талаба Германия, Туркияда таҳсил олишга муваффақ бўлади.

Тўрақўрғон қозиси Исҳоқхон

Бу фикрларни иброт учун келтириб ўтдик. Дўппини бошдан олиб ўйлайлик, замонамиз кишилари орасида илм рағбати йўлида иккиланмасдан маблағ тикувчилар борми? Тунги клуб ёхуд бар очишга чоғланаётган сармоядорга бу пулларингизни таълим йўлида сарфлай оласизми десак, қандай тақдирларга «сазовор» бўларкинмиз. Тўғри, орамизда мактаб қураётган, кишилар манфаати йўлида озми-кўпми маблағини сарфлаётганлар ҳам учраб турибди. Газета чиқараямман, кино ишляяпман, бу ҳам маънавиятни юксалтиришга хизмат қилади дея оғиз кўпиртирувчиларнинг асил мақсади сал бошқачароқ эмасмикин? Жадидларимизнинг эрк йўлидаги фидойиликларини ҳаёт аталмиш мактабимизнинг пештоқига битиб қўйсақ, тез орада миллий маънавиятимизнинг юксак ривожига гувоҳ бўламиз. Фикримизга хотима ясар эканмиз, бизни хушёрликка чорлаган яна ўша мақолага юзланамиз: «Бугун ислоҳи мактаб-мадраса, яъни ислоҳи миллатга қўшиш қилинмаса, ...диёнат барбод бўлур ва анинг жавоби масъулияти бугунгиларга қолур...».

Хулоса қилишни ўзингизга қолдирамиз.

Дилдора РАҲМОНОВА,
ЎЗМУ магистри

Уйғоқ фикр

Бундан салкам юз йил олдин маърифатпарвар аллома Махмудхўжа Бехбудий шу номдаги мақолаида «Миллатлар тараққийига бир неча сабаблар бўлуб, тўб сабаби уламо ила агниё (бойлар — Д.Р.)нинг ҳамият ва ғайратлари-дир» дея таъкидлайди. Бу сўзлар замирида улкан жараён акс этганди.

XIX ва XX асрни туташтирган йилларда миллатимиз ҳаётида муҳим ҳодисалар юз берди. Уларнинг ҳаракатлантирувчиси сифатида жадидлар танилди. Тарихимизнинг сўнгги юз йилдан ортиқроқ даврида халқимизнинг энг катта армони бўлиб келган истиқлол куртаги мана шу жадидлар кўксига ниш уриб етилганди. XX аср ўзбек маорифи ва маданияти, қолаверса, бугунги мустақил тафаккуримиз, эҳтимол, айна шу жадидлар олдида бурчлидирлар. «Усули жадид», «усули савтия» номлари билан шуҳрат топган янги мактабни Туркистонда шулар ташкил қилдилар. Шулар биринчи бўлиб замонавий олий мактаб гоёсини илгари сурдилар, ўнлаб жамиятлар, ширкатлар уюштириб, улар ёрдамида қанчадан-қанча ёшларни тараққий қилган Европа мамлакатларига ўқишга юбо-

«Миллатлар қандай тараққий этарлар?»

га оширилди деб ажабланишингиз табиий. Уларни ўз ҳисобидан газета чиқариш, кутубхона ташкил этишга нима мажбур этди деган савол ҳам туғилар. Ўзлигини англаб етган барча миллатдошларнинг мақсади умумий эди: МИЛЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИ. Ана шу муштарак мақсад уларни «миллатга жонлар фидо» дея фидокорлик қилишга ундади. Бу йўлда на маблағ аялди, на ҳаракат. Буни тарих ҳақиқати тасдиқлайди.

қилинган мактаби пештоқига ёзилган «Мен ул бўёқчманки, жаҳолат кўчоғидаги қора чаппаларни ўн икки ойда оқ рангга киргузаман» деган сўзлар маърифат ривожини учун айтилган ҳайкирик эди.

Авлоний чиқарган «Шуҳрат», «Осиё», «Турон» каби газеталар миллатни уйғотишга хизмат қилган бўлса, унинг ташаббуси билан 1909 йили тузилган «Жамияти хайрия» жамғармаси юртининг саховатли бойлари сармо-

Ибротнинг 1907 йили Оренбургдан Қўқонгача поездда, Қўқондан Тўрақўрғонга қадар туяларда не-не машаққат билан олиб келган литографик машина ва ҳарфлари маърифат ривожига хизмат қилди.

Махмудхўжа Бехбудий тўфайли дунё юзини кўрган «Самарқанд» газетаси, «Оина» журнали, «Бехбудия кутубхонаси» миллатга ўзлигини англатишда муҳим қадам вазифасини бажарди.

Маъсума АХМЕДОВА

Хикоя

Ёмғирда...

Хаводан ёмғир иси келди. Осмон бирдан чарқлаб кетди: тепаликлар ортида чакин чакди. Телба шамол дорда ёйиклик кирларни олиб бориб тоқлар устига ёпди. Дераза-эшиклар тарақлаб очилиб ёпилди. Кунни кечагина туғилган улоқлар зорланиб маъради. Ёмғир шовуллаб кетди. Кўчаларни тўлдириб сув оқди.

— Вой, ўлай, ноним оқиб кетади-я, — кампир югурганича қўлида кепчик, уйдан чиқди.

Тандир ичи лоларанг тус олди. Чолининг чопони елкасида шалаббо бўлди, у ошхона томи остида тўлган пақирдан чўмични тўлдириб сув олди, оловга сепди. Тандирдан буг кўтарилди. Кампир қўлига илинган янгигина ясалган нонни рапидага қўйиб, тандирга ёпиштира кетди. Нон шакли қолармади. Бир амаллаб ёпиштирди-да. Тандирдан оловга жаз-жаз қилиб хамир қўзилиб оқиб туша бошлади.

— Ҳаҳ, ўлсин-а, қандоқ қилдим... тандирда нонинг турмаса, кун ўлгур бу бўлса... — кампир ўқрайиб осмонга қаради. — Келин келин бўлмади, бало бўлди. Шу кундаям юрадим. Ишингни битир-да, юравер! Ёмғир куйгандан-куйди.

Кампир ўзича сўзланиб уйга кирди, яна нон олиб чиқди. Ёмғир еру қўкни савалай кетди. Эшик гийтиллаб очилди. Кампир «ялт» этиб эшикка қаради. Остонада биргина юпка қўйлаги шилта-шалаббо бўлиб эгнига ёпишган қизи турарди.

Кампир рапидага қўйган нонни тандирга ёпиштиришни унутди, жойида қотди.

Шундоқ тепасида осмон гүмбурлаб кетди. Яна шовуллаб ёмғир куйди. Қизи индамай ошхона кесакисига суянди.

— Тур-э, ёмғирда қолдинг, — кампир ўзини босиб олди. — Уйга кир, нонни ёпиб олай, ҳозир бораман. Қиз узатиб, ўғил уйлантириб, тиндим, энди роҳатини кўраман деган

одам ит бўлсин-эй. Вой, бу қандоқ кун бўлди, қандоқ кун бўлди... — кампир ўзига-ўзи гапирганча уйга кирди.

Қизи бир нимани фикр қилдими ё онасининг вайсашига тоби бўлмадими, эгилганича уйга кириб кетди.

«Дарди оғир. Хойнаҳой аразлаб келган. Хай, куним курсин-а, куним курсин!»

Кампир беихтиёр: «Эй, худо!» — деб юборди. «Ҳа, алам ўтмаса, худо демас экансан», деди у ичида. Момогулдурак товуши аста-аста пасайиб, ёмғир сустлашди, майда шивалади. Кампир кетма-кет, устма-уст тандирга нон ёпа бошлади. «Шундай хавода нон ёпдим-а».

Шундай хавода нон қилганига, келинсиздай иш бажарганига алами келди, кўрагини ботмон тош келиб босди.

— Ху, зулукдай сузилмай жонинг чиқсин. Шу нон сенга иш бўлса агар.

— Ойи! — кампирнинг ёнгинасида зорланган овоз эшитилди.

Кампир орқасига ўгирилди, оғиз жуфтлаб турган гапини айтолмади. Қаршида юпка қўйлагида титранганича қизи турарди.

— Нега қаргайсиз, уям бировнинг боласи...

— Даллол бўлмай қўя қол, мен ҳеч кимни қарғамайман, худо ўзимга қувват берсин. Куёвингни қарғама, ўғлинг бор, келинингни қарғама, қизинг бор, деганлар.

— Шундай бўлса қарғаманг-да! — қизи иддао билан онасига қаради.

Кампир жавоб тополмай қолди. Хой, қарғаган билан чин кўнгилдан қарғабдими, чиндан келинини қарғабдими?

Нон куйди, куюк иси ҳовлини тутди. Кампир шоша-пиша тандир ичига эгилди. Енгча қолиб, қўли билан нон уза кетди. Қани энди қўли оловни сезган бўлса...

«Бу кишим қандай гапни бошлаб келди экан? Тинчлик бўлсин илойим...»

У нонни узиб, саватга ташлай бошлади. Ёкимли нон иси гупиллаб димоққа урилди.

— Ҳа-я, нондан олмайсанми. Ма, ол.— Кампир онасининг қўлидан нонни олди. Онасининг оқиш соч толалари халта-халта бўлиб бўйнига ёпишиб қолибди.

«Бечора онам... қариб қолибди». Қизининг кўнглидан беихтиёр шундай хаёл кечди.

У онаси узатган нондан оғзига солиб, тишлади.

Кампир косовни олиб, оловни титди. Қип-қизил чўғ ловуллаб юзга санчилди. Тандирдаги ёпилган нонларга қаради, эски кастрюлька қопқоғини тандир оғзига ёпди.

Момогулдурак дағдағаси тинди.

У қизининг оғзига нон солганини кўрди, кўнгли тинчланди.

«Хартугул нон тишлади, тинчликдир, унчалик ёмон гап эмасдир...»

Кампир тандир оғзидан қопқоқни олди, кўпчиб турган нонларни кўриб, енгчани кийди, бир-бир нонларни уза бошлади. Сават нонга тўлди. Қиз саватни олиб, уйга қараб юрди. Кампир қизининг ортидан қараб қолди. Сўнг ўзига келиб шоша-пиша челақдан чойдишга сув куйди, тандирдаги оловни титкилаб чойдишни кўйди.

Бирдан теварак ёришиб кетди, кампир осмонга қаради. Шамол булутларни пастга ҳайдаб кетди.

Кампир боягина ёмғирда ивиган рўмолини бошидан олиб қокди, қайта ўради. Тандир оғзини қопқоқ билан зичлаб ёпди-да, уйга йўналди.

Қизи нонларни саватдан олиб, дастурхонга ёйди. Кампир бориб, ўзини кўрпачага ташлади.

— Ўлдим-а! Бир нон қилишди ҳолим йўқ экан-а. Бирёқда ёмғирни кўрмайсани...

Қиз онасига қаради, кулимсиради:

— Об-ҳавони эшитиб, кейин қилади-да юмушни.

— Ҳа, болам-а, минг эшитсанг-эшитмасанг кўкларнинг ҳавоси-да. Ишониб бўлар эканми, — кампир тин олди.

Орага сукут чўқди. Ахири бўлмади, тилида боятдан бери айланаётган гапни айтишга чоғланди:

— Ҳа, Адол?..

Юраги зирқ-зирқ этди. Кўнадан ўғил-қизинг пориллаб кулиб келса, хунук гапни кўтариб келмаса...

Қиз дастурхонга нон териб бўлди.

Нон санаган алфоз туриб қолди.

Нима десин? Боягина кўрагини тўлдирган аламларни айтсинми? Қандай айтади, нима деб айтади? Онасини кўрди, маслаҳат олгандай бўлди. Кўксини босиб турган юк енгиллашди, кўнгли ёришди.

— Ҳеч нима, ўзим келдим... Сизни кўргани, — қиз бошини кўтариб, онасига қаради.

— Ҳм-м...

«Шўрлик қизим мени алдаяпти. Ҳа, умр савдоси курсин-а. Бу савдо кимларнинг бошидан ўтмаган...» Кампирнинг хаёлидан шундай гаплар кечди.

Кампир туриб ўтирди, оёқларини қўллари билан уқалади. Қачон ёмғир ёғадиган бўлса, оёқлари зирқираб оғрийди. Қизини чақириб, ке, оёқларимни уқалаб қўй, дейин деди, кейин ичида яна, нимасини чақираман, рангини қара, пича дамани олсин, деди.

Кун чарақлади. Тоқнинг янги чиқарган ям-яшил баргчаларига боягина ёққан ёмғир томчилари қуёшда биллур бўлиб ялтиради, товланди. Ҳовлида халқоб бўлиб қолган кўлмакчаларда осмон аксланди.

— Шукур-э, — деди кампир.

Қизи онасининг нимага шукур қилганини тушунолмади. Момогулдуракнинг ўтиб кетганигами ё ёмғирнинг тинганигами, ё шундай хавода эсон-омон нон ёпиб олганигами? Ёки бўлмасам...

«Хулоса дафтари»

Ўтаётган кунлар, содир этилган хатолар, етказилган аламлар, ташвишу ғамлар бўлиб ўтаётган шу каби ишлардан ҳеч қачон қаттиқ ва давомли пушаймон бўлма. Аммо ёнингда «Хулоса дафтар»инг бўлсин.

Кун

Хар бир сана ва кунларнинг бахтли ёки бахтсизли бўлмайди. Яратганининг барча кунлари бирдир. Чунки кимникидадир тўй бўлган кун кимникидадир аза бўлади.

Йўллар

Дунёда йўллар кўп. Ҳоҳ у йўлдан юр, ҳоҳ бу йўлдан. Аммо манзил битта. Манзилни унутма...

Сув

Эски ариқдан янги сув оқмоқда. Худди ўзига йўл очгандай шарқираб оқмоқда... Бизнинг дунёга келиб кетишимиз ҳам шунга ўхшайди. Мухими умримизнинг қаёққа қараб оқишида...

Ғазаб

Хуш, нега ғазабланысан. Тақдирдан ташқари нарсасодир бўлдими. Агар Яратганининг тақдирига рози бўлсанг ғазабланма.

Ғазаблансанг ғазабга учрайсан...

Қолип

Маълум бир қолипда яшама. Сен товуқ эмассан... Хар кунни янгилик кашф қил. Ўзинг ва оламнинг қандай яратилганини тафаккур қил. Бирдан икки, иккидан ўн фикр чиқади. Фикрлардан сен фикр чиқар. Аммо бу сендан кейинги авлодга янги қолип бўлиб хизмат қилмасин.

Ўлим

Ўлимни ҳеч ким инкор қилмаса керак. Демак, бугун икки дунё учун нимадир қилиш керакка ўхшайди...

Зилзила

Кутилмаганда... ер қаттиқ силкинди... Кимдир эшикка чопди, кимдир дуо қилди. Ҳаёт ва ўлимнинг энг яқинлашган вақти...

Кутилмаганда жонинг чиқиши мумкин бўлган шундай дақиқаларда сен қандай хомхаёллар ичида эдинг, эй Кўнгил...

Сен кимларга озор бераётгандинг, эй нодон... Сиз нима ишлар қилаётган эдингиз, ОДАМЛАР...

Бойлик

Сенинг камбағалликда топган обрўинг бойиб кетганида ва яна фақирликка дуч келганида ҳам сақланиб қолса, билгинки, сен кетмас давлат соҳибисан...

Савол

Сенга нима керак... Фақат доимо керак бўладиган нарсасура...

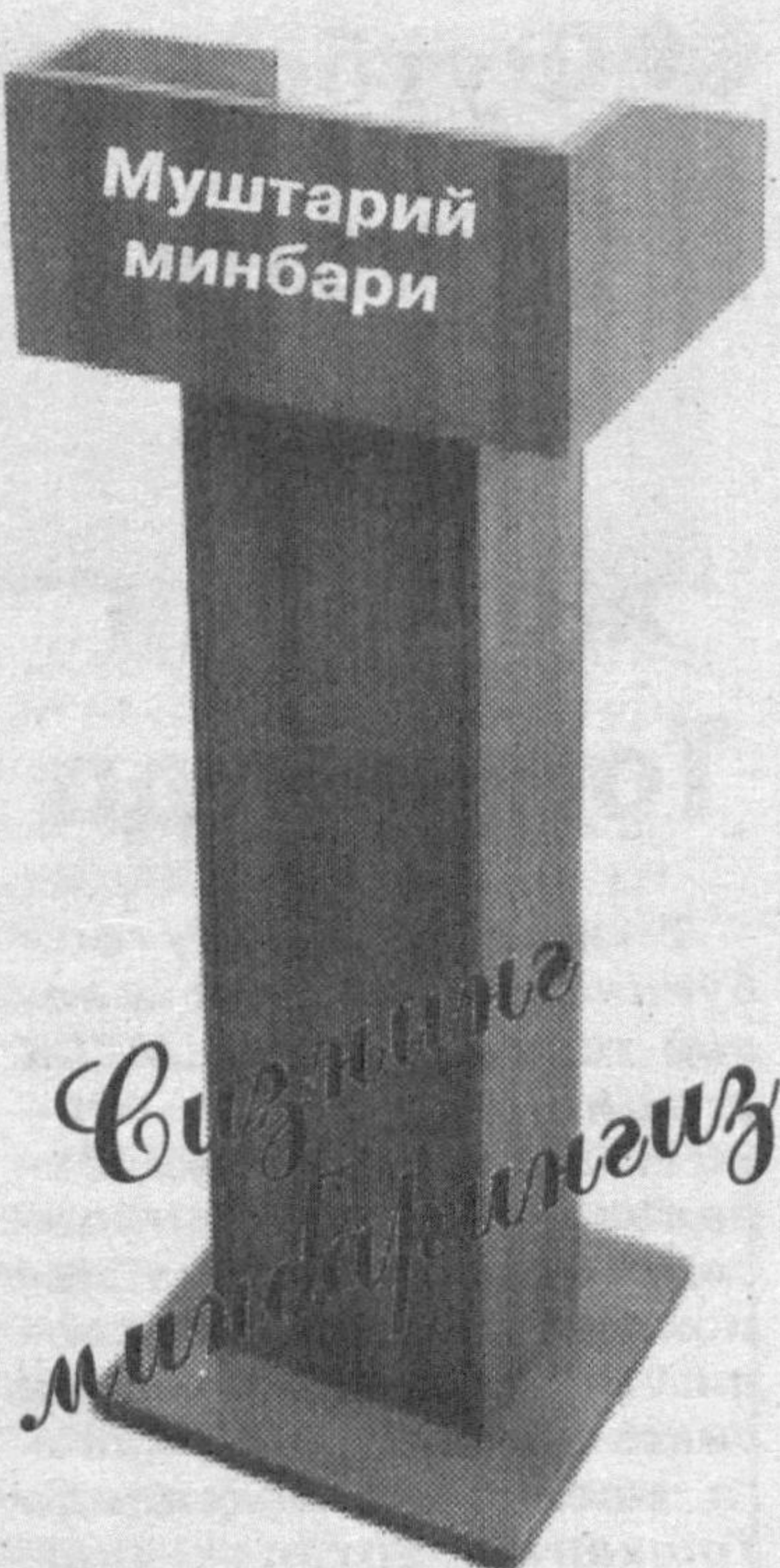
Румий

Румий ҳазратлари айтадилар «Ё кўринганинг каби бўл, ё аслинг каби кўрин». Уларнинг номлари ўз сўзларига сўзсиз амал қилганлари учун ҳам боқий бўлса керак...

Авдий тилидан

«Инсон боласи бойиш васвасаси, тақлид ва манманлик орасида оввораю-сарсон... Булар эса оммавий онгнинг уч наханг балигидир». Ч.Айтматов мана шу сўзларга таяниб романини «Қиёмат» деб атаганмикин-а...

Абдулатиф АБДУЛЛАЕВ

Бутун дунёда ахборот оқими кучайиб, глобаллашув жараёни шиддатли тус олаётган бугунги кунда хорижий тилларни ўрганишнинг аҳамияти ортиб бораётгани кўпчиликка аён. Бугун бир ёки бир неча хорижий тилни ўрганишни мақсад қилган йигит-қизларимиз учун барча имкониятлар мавжуд. Ҳозир мактаб, олий ва ўрта махсус билим юрларида олиб борилаётган чет тили дарслари аввалгилардан анъанавий ва ноанъанавий жиҳатлари билан фарқ қилади.

Сир эмас, ҳар қандай хорижий тилни ўрганиш инсондан диққат-этибор, муттасил меҳнат, вақт талаб этади. Алоҳида қобилият эгаларини айтмаганда, тил ўрганиш кўпчилик учун ўзига яраша машаққатли жараён саналади.

Аммо педагог сифатида мени масаланинг бошқа жиҳатлари ҳам ўйлантиради. Яъни, бугун ҳижжалаб хорижий тилни

Онг бирламчи...

ўрганаётган ўспирин қалбиде она тилига нисбатан ҳам ҳурмат руҳи шаклланаётими? У ўзбек тилида яратилган шох асарлардан ҳам хабардорми? Қолаверса, хорижий тилни ўрганиш учун аввало ўз она тилини мукамал билиш зарурлигини уларга англата олаяпмизми?

Бир ҳамкасбим узоқ йиллар чет тилларни ўрганиб юриб шундай хулосага келди: «Ўзбек тили содда ва жудаям мукамал тил экан. У сўзлашув учун ҳам, адабиёт учун ҳам, иш юритиш учун ҳам бирдай қулайлигини хорижий тилларни ўрганиш давомида тушуниб етдим».

Мен айрим йигит-қизларни биламан, Шекспир, Байрондан

соф инглизча талаффузда шеърлар ёд айтишади. Аммо Навоий, Бобур, Бедил ғазалларидан бехабар. Ана шундайлардан тарихимиз саналаридан, ўтмишимиздаги муҳим воқеалардан сўранг, елка қисишади. Албатта, бу улардаги дунёқараш даражасини кўрсатади.

Миллий онг, миллий ғурур деган тушунчалар борки, моҳиятан инсон ўзлигини англамоқ демакдир. Онг, аввало ўзликни, олами англаб етишдир. Ўзлигини англамаган шахснинг жамият учун қанча нафи бўлсин?

Таърибамдан келиб чиқиб айтишим мумкинки, кенг дунёқараш, чуқур билим эгалари учун тил ўрганиш осонроқ ке-

чади. Шу боис чет тилини ўрганишга бел боғлаган ёшларимиз аввало чуқур билим олишни ўзларига мақсад қилишлари керак.

Онг бирламчи, тил иккиламчи тушунча саналади. Яъни, онгсиз тил фойдасиз илм кабидир. Бундай илмдан на жамиятга ва на инсоннинг ўзига наф йўқ. Мақсадимиз — ёшларимиз онгли тарзда, шу халққа, шу Ватанга наф келтириш мақсадида олға юрсинлар. Хорижий тилларни мукамал ўзлаштириб, жаҳонга юз тутган юртимиз учун хизмат қилишсин.

Дилдора
ШОДМОНХУЖАЕВА,
Тошкент юридик
коллежи ўқитувчиси

Илҳом

Меҳридарё миллатим

Бир куни ҳовлидаги сўрида бувим (момом) билан чой ичиб ўтиргандик.

Ёши отамлар тенги Карим ака икки нафар фарзандини етаклаб келиб қолди ва бувим билан саломлашиб, сўраша кетди. Карим ака «Энажоним, яхшимисиз? Катта момо бўлиб юрибсизми? Акамлар яхшими?», дея ҳол-аҳвол сўраб, бувим эса унга «Ўғлим» дея мурожаат қиларди. Карим акани яхши танийман. Кўшни «бригада»дан. Шунингдек, кўшнимиз Гулнора опанинг турмуш ўртоғи эканлигини ҳам яхши биламан. Иши туфайли Қарши шаҳрига кўчиб кетишган. Аммо у нега бувимни эна дейпти. Ахир бувимнинг ўғиллари беш нафар-ку. Ҳа, энди ҳурмат юзасидан «Эна» дейпти-да, десам, бувим ва Карим ака ўртасидаги меҳр-муҳаббат бу фикрларимни инкор этарди.

Хуллас, Карим ака, уйига кетгач, бувимдан «Нега Қарим ака сизни «Эна» деб чақиряпти, моможон?, деб сўрашга жазм қилдим.

Кейин маълум бўлишича, бувим ёшлигида боғалар боғчасида ишлаган ҳамда йиғлоқи Карим акани эмизган экан. Шу-шу Карим ака бувимни онасидек кўраркан.

— Карим акангдан бошқа ҳам ўғилларим бор. Гарчи уларни дунёга келтирган бўлмасам-да, эмизганим учун амакиларинг қатори ўғлимдек бўлиб кетишган, дейди жилмайиб меҳрибон бувижоним. — Ҳали кўрасан, бир этак набираларим билан келиб қолишади.

Мен нега бувимни бутун маҳалла-кўй қаттиқ ҳурмат қилишни тушунгандек бўлдим. Ахир, у кишидек очикқўнгил, меҳридарё инсонни севмай бўладими?

Гулафзал АРЗИЕВА,
Қашқадарё вилояти, Чироқчи тумани,
Қахрамон қишлоғи

Ўқидингизми, дугона?..

И.ҲАСАНОВ
олган сурат

Акс садо

«Қиз бола ўқиши шартми?..» мақоласини ўқиб...

2008 йил 20 МАРТ, 38-сон

Бу мақолани ўқиб, ўзимнинг фикримни қандай билдирсам экан деб кўп ўйладим. Ҳақиқатан ҳам қиз бола ўқиши шартми? Албатта шарт. Мен ўзим касб-хунар коллежида маънавият ва маърифат ишлари бўйича директор ўринбосари бўлиб ишлайман. Яқинда бир аёл билан суҳбатлашиб қолдим, шунда у ёшлигида ўқимасдан, мактабни ҳам битирмасдан турмушга чиққанини, ишга кириш учун қўлида ҳеч қандай хужжат йўқлигини айтиб нолиди. Ҳозирги кунда фақат эри ишлаши, керак пайтда пул бермаслиги тўғрисида гапирди. 3 нафар қизи борлиги, уларнинг бири 9-синфни битаётганини, қўлидан келса ўқитишини айтди.

Ҳақиқатан ҳам муқаддас китобларда илм олиш барчага бирдай фарз қилинган. Билим инсоннинг ҳаёт йўлларини ёритади, ёлғиз пайтларида йўлдош, бахтиёр дақиқаларида раҳнамо, қайғули дамларида мададкор бўлади. Билим инсонни ақл-идрокли, хунарманд, иродали, эътиқодли қилади. Мен Мактуба Мўминованинг фикрларига юз фоиз қўшиламан. Қиз бола ўқиши шарт, шунда ҳаётда учрайдиган ҳар хил тўсиқ ва қийинчиликлардан қийналмасдан ўтади.

Х.СИТМЕТОВ,
Хоразм вилоят Урганч туман саноат-транспорт
касб-хунар коллежи директорининг ўринбосари

Қўзғатув

Қути қидириб...

Эрталаб турдим. Нонуштадан кейин йўлда ёб кетиш учун иккита конфет олдим. Бекатда автобус кутаётим, улардан бирини қоғозидан ажратиб оғзимга солдим. Қоғозни ташлаш учун чиқинди қутисини қидирдим — йўқ! Бу орада автобус келди. Автобусдан тушгач, йўлка бўйлаб айнан шу қоғозни ташлаш учун чиқинди қутисига қараб келдим. Университетга келгунча топилмаса-я?!

Конфет қоғозини чўнтагимга солиб қўйдим. Дарсдан чиқиб ишга кетарканман, иккинчи конфет ҳам қоғозидан «жудо» бўлди. Аммо кўчанинг юзига, ёхуд ариқча ташлаб кетгим келмади. Энди иккита конфет қоғозини ташлаб юбориш учун анча йўл юриб, каттагина дўкон олдидаги махсус қутига итқитиб юбордим. Биттаси ерга тушди. Шошилаётган бўлсам-да, ортимга қайтиб ердаги қоғозчани қайта олиб, қутига ташладим. Шунда атрофдагиларнинг менга истеҳзо билан илжайиб ўтаётганини сездим... Уялдим... «Энди қути қидириб юрмайману, дуч келган жойга отиб юбораман» деган фикр хаёлимдан ўтди... Ахир катта-катта музқаймоқ қоғозлари, минерал суву ичимликдан бўшаган идишлар ёнида мен ташлаган кичкина қоғозча кўзга ташланмайди-ку... Тўғрими?.. Сиз нима дейсиз?!..

Алишер ТУРСУНОВ,
ЎЗМУ талабаси

Донолар ёмишқи...

Инсон
табиатининг
моҳияти —
ҳаракатда.
Бекор
турмоқлик
ҳалокат
демакдир.

Б.ПАСКАЛ

«МУШТАРИЙ МИНБАРИ» КУПОНИ №

Фамилиянгиш
Исмингиш
Отангизнинг исми
Туғилган йилингиш
Манзилингиш
Иш(ўқиш) жойингиш
Қайси мавзуда чиқиш қилмоқчисиз?

Ўзбек ўғлонни

Эй юртимнинг соябонлари,
Алп қоматли пахлавонлари,
Фидойи бўл Ватанинг учун.
Ўзбегимнинг мард ўғлонлари.

Сиз юртимнинг чинорларисиз,
Баланд кўрғон, минорларисиз,
Қахрамонсиз, шуқорларисиз,
Ўзбегимнинг мард ўғлонлари.

Келажаkning эгаси сизсиз,
Истиқболи, эртаси сизсиз,
Волидангиз эркаси сизсиз,
Ўзбегимнинг мард ўғлонлари.

Яралгансиз матонат учун,
Фарзона кун саддат учун,
Муҳаббатга садоқат учун,
Эй юртимнинг пахлавонлари,
Ўзбегимнинг мард ўғлонлари.

Гулноза САТТОР кизи
Каттакўрғон тумани

«Долзарб мавзу»

Болаликда севиб ўйнайдиган спорт тури биз учун чим устида хоккей эди. Чунки катор клубларимиз, жумладан, Андижоннинг «Звезда», «Андижанка», Тошкент вилоятининг «Политотдел», Бухоронинг «Ситора» жамоалари намойиш этган ўйин ҳеч кимни бефарқ қолдирмасди. Қолаверса, хоккейнинг отда ўйналадиган тури — чавгон билан ота-боболаримиз севиб шуғуллангани ҳам ҳақиқат. Энди ўз-ўзидан савол туғилади: чим устида хоккейнинг бугунги ахvoli қандай?

Тажрибали мутахассис Мирон Ким мураббийлигида рақибларини зир титратган «Андижанка» жамоаси айна пайтда аёллар футбол клубига айлантирилган. Андижоннинг «Звезда» эркаклар жамоаси эса анъанасига содиқ қолди. Чим хоккейи юлдузларидан иборат клубимиз бугун «Ан-

Бугун ўша 18 ёшли йигитларимиз 24-25 ёшга киришди, тажриба ва маҳоратлари ўсиб, кучли ўйинчиларга айланишди. Бироқ Республика чим устида хоккей федерациясининг деярли фаолият юритмаслиги туфайли клубларимиз ва терма жамоамиз халқаро мусобақаларда иштирок этмаяпти. Бу

Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазири Рустам Қурбонов (ўнгда) Зоҳид Али билан

кей жаҳон миқёсида кенг ривожланыпти. Турли нуфузли мусобақалар ташкил қилинмоқда. Ҳар бир вилоят ва ту-

— Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазири Зоҳид Али билан сўнгги йилларда Россия очик чемпионатида қатнашдик. Миллий чемпионат ва биринчилик баҳслари ўтказиб келинмоқда. Бироқ асосий иш бу ерда миллий федерация фаолиятига боғлиқ. Агар бизга озгина эътибор ва шароит бўлса, кўплаб халқаро мусобақаларга чиқсак, албатта, юрт шарафини муносиб ҳимоя қиламиз.

— Бир неча йилдан бери Осиё ва жаҳон чемпионатида иштирок этмаётганимизга Халқаро чим хоккейи федерацияси қандай муносабатда бўляпти?

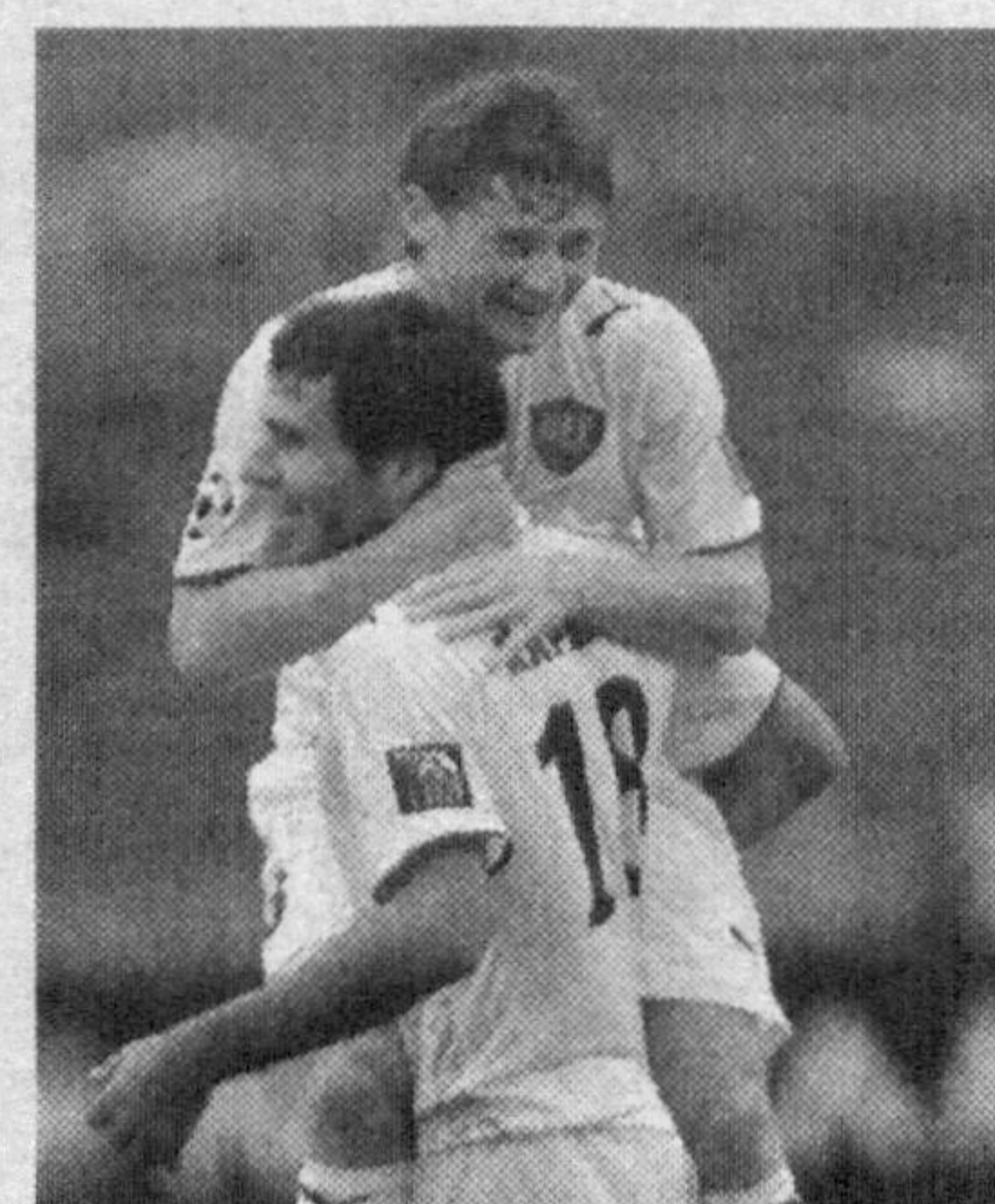
— Яқинда Халқаро чим хоккейи федерациясининг Марказий Осиёда чим хоккейни ривожлантириш қўмитаси раҳбари жаноб Зоҳид Али юртимизга келди ҳамда Маданият ва спорт ишлари вазири, Миллий Олимпия қўмитаси мутасаддилари билан учрашди. Зоҳид Али спорт тури шавқатини тиклаш ва уни ривожлантириш борасида Халқаро федерация қўмак беражигани айтиб, томонлар ҳамкорлик муносабатларини ўрнатишди.

Мана, ҳозир эркаклар терма жамоамиз июн ойида Сингапурда ўтадиган Осиё федерациялари кубоги мусобақасига ҳозирлик кўрмоқда. Аёллар термаси эса сентябрда Макаода бўладиган худди шундай мусобақада қатнашади.

Чим устида хоккей тури Олимпиада, Осиё Ўйинлари дастуридан мустаҳкам ўрин эгаллаган. Қитъа ва жаҳонда ўз обрўмиз, ўрнимиз бор. Ўрнимиз бор эканки, биздаги чим хоккейнинг ахволдан ташвишланиб халқаро мутахассислар келиб-кетишмоқда. Ўйлаймизки, Республикаимизда ҳам чим хоккей миллий федерацияси терма жамоаларнинг машғулоти ва мусобақаларига шароит яратилади ҳамда соғиналган галабалар яна бизни хушнуд эта бошлайди.

«Футбол» Сингапур терма жамоаси Тошкентда

7 июн куни футбол бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси МХСК стадионида «ЖЧ-2010»га чиқиш учун саралаш учрашуви доирасида Сингапур терма жамоаси билан куч синашди. Шу муносабат билан сингапурликлар об-ҳавога мослашиш мақсадида Тошкентга эртaroқ ташриф буюришди.

«Терма жамоалар ва маркетинг» бошқармасининг маълумотига кўра, Сингапур терма жамоаси «Интерконтинентал» меҳмонхонасига жойлаштирилган. Душанба куни Сингапурда ўтган дастлабки учрашувда вакилларимизнинг 7:3 ҳисобида ютуққа эришганидан хабарингиз бор.

Гуруҳдаги иккинчи учрашувда Саудия Арабистони терма жамоаси Ливан термасини 4:1 ҳисобида мағлубиятга учратди.

Гуруҳда уч ўйиндан 100 фоизлик натижа билан вакилларимиз биринчи, Элио Дос Анжос шоғирдлари 6 очко тўплаган ҳолда иккинчи поғонада боришмоқда. Сингапурда 3 очко мавжуд бўлса, ливанликлар барча ўйинни бой беришган.

Чим устида хоккей уни унутиб қўйдикми?!

дижон» номи остида фаолият юритмоқда. Мамлакатнинг бир неча карра чемпиони бўлишга эришган жамоага Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мураббий Ринат Маматказин устозлик қилмоқда.

Аёллар ўртасида эса мана бир неча йилки, Бухоронинг «Ситора» жамоаси Ўзбекистон чемпионлигини бировга бермай келмоқда. Ҳар икки етакчи клубимиз аъзолари миллий термаимизнинг асосини ташкил этади.

Бевосита, миллий термаимизга тўхталсак, эркаклар терма жамоамиз охириги марта 1997 йилги Осиё чемпионатида ўз омадини синаб кўрган бўлса, аёлларимиз эса 1998 йилги Осиё Ўйинларида тўртинчи поғонадан жой олган.

Шунингдек, эркаклар жамоамиз 2006 йил Россия очик чемпионати 1-лигасида голиб чиқишга, ўтган йили эса Россия олий лигасида гарчи рақибларидан битта тур кам ўйнаса-да, учинчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлди.

Дарвоқе, 2001 йил 18 ёшгача бўлган терма жамоамиз Малайзияда ўтган қитъа биринчилигида Япония, Жанубий Корея, Малайзия каби кучли рақибларини енгиб, фақат финалда Ҳиндистон термасига ўйинни бой берган эди.

ҳақда аёллар терма жамоаси бош мураббийи Ойбек Патинов шундай дейди:

— Юртимизда чим устида хоккей билан шуғулланувчилар кўп, иқтидорли хоккейчиларимиз камолга етмоқда. Бироқ халқаро мусобақаларда қатнашмаётганимиз боис, чим хоккейимиз оғир аҳволда, десам бўлади. Гуёки, бизнинг шонли галабаларимизни унутишгандек...

— Миллий чемпионатида бор-йўғи олтига жамоа иштирок этмоқда. Вилоятларда спорт турини ривожлантириш учун нима-лар қилиш лозим?

— Чим устида хоккей мактаблари Бухоро, Самарқанд, Андижон, Фарғона, Хоразм вилоятларида мавжуд ва бу ҳудудларда яхши ривожланган. Қолаверса, чим хоккейнинг замонавий талабларга жавоб берадиган майдони анча қиммат туради ва ҳозирча бундай майдонларимиз кам. Лекин мамлакатимизда кўплаб спорт мажмуалари ва заллари қурилмоқдаки, уларда бемалол мини хоккей ўйнаш мумкин. Мажмуаларда ўйналадиган бу спорт тури индор-хоккей деб аталиб, унда мини футболга ўхшаб бешга беш тарзида ўйналади. Айна пайтда индор-хок-

манларда ажойиб спорт залларининг қурилганлиги эса ўз-ўзидан тушунарлики, майдон муаммосини туғдирмайди.

Қанийди, мутасадди ташкилотлар чим устидаги хоккейчиларимиз томонидан эришилган юқори натижаларни эътиборга олиб, индор-хоккейни уч босқичли «Умид ниҳоллари», «Баркамол авлод» ва «Универсиада» дастурига киритишса, бу халқ севган ўйиннинг янада оммалашуви-га ҳисса қўшган бўларди.

— Наҳотки, спортимиз мутасаддилари чим устида хоккейчиларимизнинг юқори натижаларини била туриб ҳам сизларга халқаро мусобақаларга чиқишга шароит қилиб беришмаяпти?

Ушбу саволимизга «Андижон» ва миллий терма жамоа бош мураббийи Ринат Маматказин қуйидагича жавоб қайтарди:

«Golden glove»нинг мақсадлари улкан

«Профи-бокс»

Юртимизда «Golden glove» профессионал бокс клубининг иш бошлаганига кўп фурсат ўтгани йўқ. Клуб аъзолари Баҳром Паязов ҳамда Равшан Худойназаров апрел ойида дастлабки рейтинг жанглари ўтказиб, унда муваффақият қозонишганди.

Яқинда пойтахтимиздаги «Локомотив» спорт мажмуасида Татьяна Коломина про-

муотерлигида навбатдаги жанглар ташкил этилди.

Баҳром Паязов профессионал рингдаги иккинчи жангини яна бир чарм қўлқоп устаси Артур Нормуродовга қарши ўтказиб, тўрт раундли баҳснинг иккинчи раундида рақибини техник нокаутга учратди. Баҳронинг ажойиб ҳимояланиш санъати ва аниқ ҳамда кучли зарбалари ўзбек боксида яна бир ринг қироли камолга етаётганини кўрсатди.

Равшан Худойназаров эса умидли боксчилардан бўлган Шерали Бердикулов билан тўрт раундли жангда ўз маҳоратини намойиш этди. Гарчи, Шерали ва Равшан ўртасидаги баҳс тенг курашлар остида бошланган бўлса-да, Худойназаровнинг иккинчи раунддаги шиддатли ҳужумлари барча масалани ҳал қилди: Шерали Бердикулов техник нокаутга учради.

Биз жангдан сўнг Шерали Бердикулов билан яқиндан танишдик.

— Профи-боксдаги биринчи жангин-

гизда омадингиз чопмади...

— Хаваскор боксда Сидней Жаксон халқаро турнири, Тошкент шаҳар биринчиликларида совриндор бўлиш насиб этганди. Бироқ профессионал боксга бўлган қизиқишим туфайли айна пайтда «профи»даман. Бугунги рейтинг жангига қизғин ҳозирлик кўргандим. Лекин «Golden glove» аъзоси бўлган Равшан Худойназаровнинг техник тайёргарлиги меникидан анча устун келди. Клубда кучли мураббийлар ишлашаётгани ўз натижасини берди, деб ўйлайман.

— Сизда ҳам «Golden glove» клуби аъзоси бўлиш истаги туғилмаяптими? Ахир янги клуб...

— Спортда ўз олдингизга қўйган мақсадларга эришингиз учун яхши клуб аъзоси бўлишингиз ҳам керак, албатта. «Golden glove» қисқа вақт ичида муҳлис ва мутахассисларда катта таассурот қолдиряпти. Менда ҳам ушбу клубга аъзо бўлиш истаги туғилганини яширмайман.

Чунки бу ерда бир неча йиллар боксизмиз юлдузи Фарҳод Бакировга секундантлик қилган тажрибали устоз Бахтиёр ака Ёкубов бош мураббий, Фарҳод ака эса унинг ёрдамчиси сифатида ишламоқда. Улардек малакали мутахассислар қўл остида шуғулланиш ҳар бир спортчининг орзуси.

Шу кунларда «Golden glove» профессионал бокс клуби раҳбарлари клубга янги спортчиларни қабул қилиш мақсадида бир неча тажрибали боксчилар билан музокаралар олиб боришяпти.

— Мамлакатимиз истеъдодли чарм қўлқоп усталарига бой ва биз уларнинг ўз юртимизда шуғулланишини ҳамда ўзбек клуби, давлати номидан рингга чиқишларига шароит яратмоқчимиз. Мақсадимиз Ўзбекистон байроғини, ўзбек профессионал бокс шухратини юксак чўққиларга кўтаришдир, — дейди клуб асосчиларидан Дониёр Соипов.

Шанба куни Россия минтақанинг транспорт инфраструктурасини тиклаш билан шуғулланиши учун Абхазияга 400 кишилик темирйўл қўшинлари бўлинмасини ки-

Бош котибнинг баёноти

ритган эди. Сешанба куни АФР агентлигининг хабар беришича, шу муносабат билан НАТО бош котиби Яап де Хооп Схеффер Россиянинг қўшинларини олиб чиқиб кетишга, томонларни эса муаммони тинч йўл билан ҳал қилишга чақирди. Бош котибнинг таъкидлашича, юридик жиҳатдан Грузия тарки-

бига кирувчи Абхазияга рус қўшинларининг киритилиши Грузиянинг суверенитетини бузиш ҳисобланиб, унинг ҳудудий яхлитлигига хавф солади.

Ўз навбатида Грузия ҳам бу ҳолатни Россиянинг ҳарбий босқинчилик йўлидаги дастлабки қадами деб баҳолади. Бу эса

икки давлат ўртасидаги совуқ муносабатларни яна ҳам кескинлаштирди. Шу йил 20 апрелда Абхазияда Грузиянинг учувчисиз учиш аппарати уриб туширилганда ҳам расмий Тбилиси барча айбни дарҳол Россия зиммасига юклаган эди.

Эслатиб ўтамиз, собиқ Иттифоқ тарқалиб кетгандан сўнг Абхазия Грузия таркибидан ажралиб чиқиш учун ҳаракат қилмоқда.

Лондон метрополитени бекатларидан бирининг яқинида иккинчи жаҳон урушида портламай қолган бомба топилгани боис душанба куни кечқурун метронинг иккита линиясида ҳаракат тўхтатилди.

Дарё тубидаги бомба

Бомба Лондоннинг шарқий томонида, Лидарёси тубидан топилди. Британия пойтахтининг айнан шарқий қисми уруш йиллари немис авиациясининг тинимсиз ҳужумларига дучор бўлган эди. Ҳозиргача бу ерда йилга бир нечта портламай қолган бомбалар топилиб туради.

Воқеа жойига дарҳол сапёрлар чақирилди. Эҳтиёткорлик юзасидан яқин атрофдаги уйларда яшовчи аҳоли кўчирилди.

Бир неча соатдан сўнг поездлар ҳаракати тикланган бўлса-да, тигиз пайтда минглаб йўловчилар уйларига айланма йўллар орқали етиб олишга мажбур бўлишди.

Ўн беш йиллик суд жараёни

Суд қарорига биноан Американинг «Dow Chemical Co.» ва ҳозир фаолият кўрсатмаётган «Rockwell International Corp» (унинг активларининг бир қисмини 1996 йили «Boeing Co.» сотиб олган) компанияларига атроф-муҳитни ифлослантирганлиги учун жами 926 млн. доллар миқдориди жарима солинган.

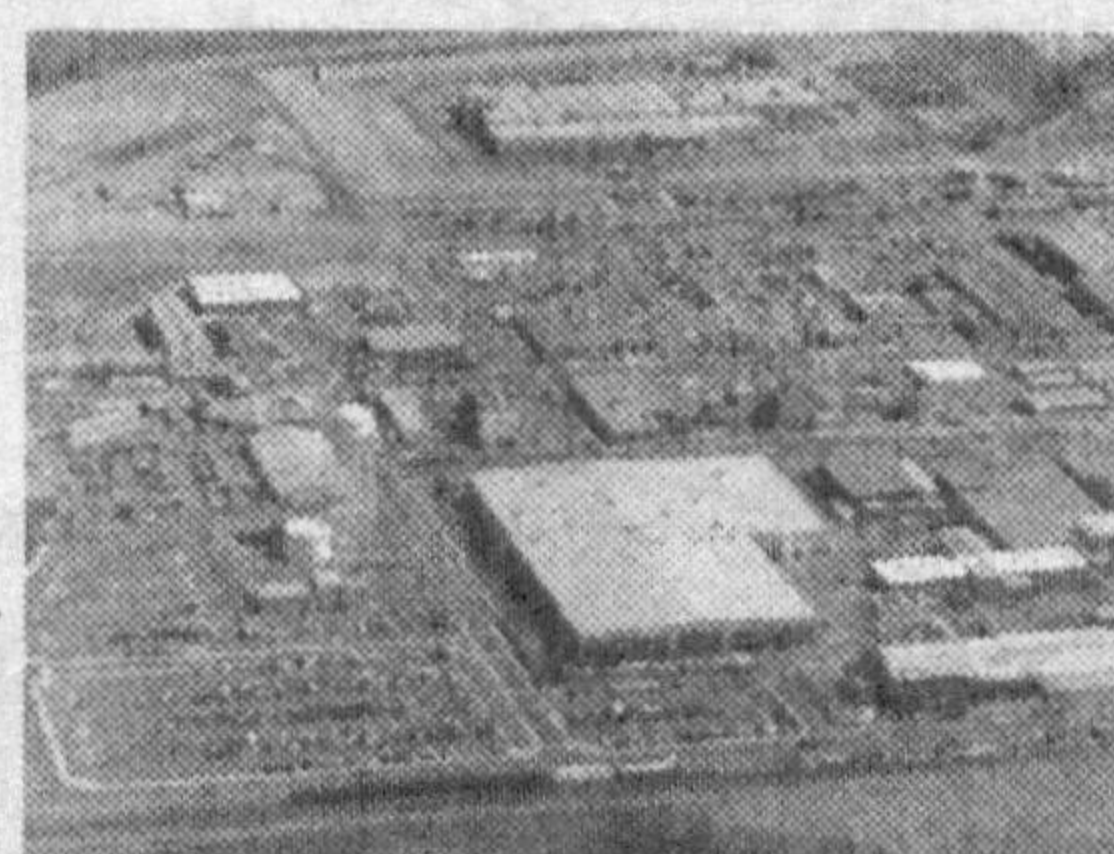
Мазкур компаниялар Атом энергияси бўйича АҚШ комиссиясининг пудратчилари бўлиб, Колорадо штатининг Денвер шаҳри яқинидаги ядровий қурол ишлаб чиқарувчи заводда иш олиб боришган. 1952 йилдан бери ишлаб келаётган ушбу завод хавфсизлик техникаси қоидаларини бузганлиги учун 1989 йили ёпилган. Бундан озгина вақт олдин заводга тутуш аҳоли пунктларининг 13 минг нафар аҳолиси даъво аризаси билан судга мурожаат қилган эди.

Аризада айтилишича, завод ҳудудидан чиқадиган радиоактив чиқиндилар аҳоли соғлигига салбий таъсир қилган ва айни шу сабабга кўра уларга қарашли уй-жойларнинг баҳоси кескин

тушиб кетган.

Даъвонинг кўриб чиқилиши 15 йилга чўзилиб, 2006 йил феврал ойида суд қарори чиққан эди, жарима суммаси эса фақат энди эълон қилинди. «Dow Chemical Co.» 653 млн. доллар, «Rockwell International Corp»нинг ҳаракати учун юридик жавобгар деб топилган «Boeing Co.» эса 508 млн. доллар тўлайди.

«France Presse» агентлигининг маълум қилишича, иккала компания ҳам суд қарори устидан шикоят қилиш тараддудиди.

Мумкин эмас

Миллий хавфсизлик ва жамоат тартибини бузмаслик учун Пекин олимпиадасини томоша қилишга келувчи ҳар бир чет эллик 57 банддан иборат одоб-ахлоқ қоидаларини ўрганиши керак. Мазкур қоидалар яқинда Хитойда нашр қилинди. Уларда хорижлик меҳмонларнинг мамлакатга келиши, яшаши ва кетишининг деярли барча жиҳатлари ҳисобга олинган.

Олимпиадани томоша қилиш учун сотиб олинган чипта унинг эгасига Хитой визаси автоматик равишда берилади деган маънони англатмайди.

Бор куч билан барқарорлик ва тартиб-интизомни таъминлашга интилаётган Хитой ҳукумати ҳозирдан виза режими ва хорижликларнинг яшаш учун рухсатнома олиш тартибини мураккаблаштирган. Мухлисларнинг баъзилари пулни тежаш мақсадида олимпия ўйинлари даврида кўча, боғ ва бошқа жамоат жойларида тунашни ният қилган эди. Қоидаларнинг 22-банди шундай сайёҳларга мўлжалланган. Унга кўра, аэропортлар, автомобил ва

темирйўл бекатлари, кўприклар, ерости ўтиш йўллари ва боғларда тунаш тақиқланади. Демак, уларнинг меҳмонхоналарда тунашдан бошқа иложи йўқ.

Шунингдек, меҳмонлар ҳар доим ёнида шахсини тасдиқловчи ҳужжатини олиб юриши керак, чунки қоидага кўра полиция истаган пайти «чет элликнинг паспортини текшириш ҳуқуқига эга». Шароб ичиб маст бўлиб қолганлар мастлиги тарқатувчи «хушёрхона»ларда ушлаб турилади. Бу давлатда яна фоҳишалик, ҳар қандай кўринишдаги эротика тақиқланади.

Спорт майдонлари ва маданий тадбирларда таққирловчи шиор ва плакатларни намоиш этиш, ўйинчилар, ҳакамлар ва стадион хизматчиларига ҳужум қилиш мумкин эмас.

Фақат давлат тилида

Украинада ишлаб чиқарилган барча кинофилмлар жорий йилнинг июл ойидан бошлаб фақат давлат (украин) тилида прокатга чиқарилади. Бу ҳақда кеча эрталаб кинематография давлат хизматининг раҳбари Анна Чмил маълум қилди.

Шу пайтгача украиналик кўпгина режиссёрлар томошабинлар аудиторияси ва даромадини МДҲга аъзо бошқа давлатлар ҳисобига кўпайтириш мақсадида филмларини асосан рус тилида яратишар эди. Киевдаги телесериаллар суратта олувчи етакчи телеканаллар ҳам шундай қилишган.

зилари касалхонага ётқизилган.

Поезд Анкона бекатига паст тезликда яқинлашиб бораётганда машинасти йўлда турган салт локомотивни кўриб қолган. У ҳар қанча ҳаракат қилмасин, тўқнашувнинг олдини олишининг иложи бўлмаган.

Экология ва инфляция

Болтиқ денгизининг тубидан ўтказилиб, Россия ва Германияни боғлайдиган «Nord Stream» газопроводининг қиймати қўшимча экологик тадқиқот ўтказилгани ва инфляция боис қимматлашди. «РИА Новости»нинг хабар беришича, бу ҳақда газопроводнинг молиявий директори Паул Коркоран маълум қилган.

Лойиҳанинг асосий ташаббускорларидан бўлмиш «Газпром» (Россия) компаниясининг ҳисоб-китобларига кўра лойиҳанинг қурилиши илгари тахмин қилинганидек 6 млрд. эмас, 7,4 млрд. еврога тушади.

«Nord Stream» қурилиши режасини тасдиқлашда «Газпром» бир қатор мамлакатларнинг қаршичилиги дуч келди. Худудлари Болтиқ денгизига туташ давлатлар мазкур қурилиш боис минтақа экологиясининг бузилишидан хавотирда. «Газпром»дагилар эса бу фикрни инкор этишяпти.

«Nord Stream»дан синов тариқасида газ юбориш 2011-йилга мўлжалланган. Агар у ишга тушса Россияга ўз газини Европага ўртадаги ревалюцияларни четлаб ўтиб, тўғридан-тўғри экспорт қилиш имконини беради.

Словакия евро зонасида

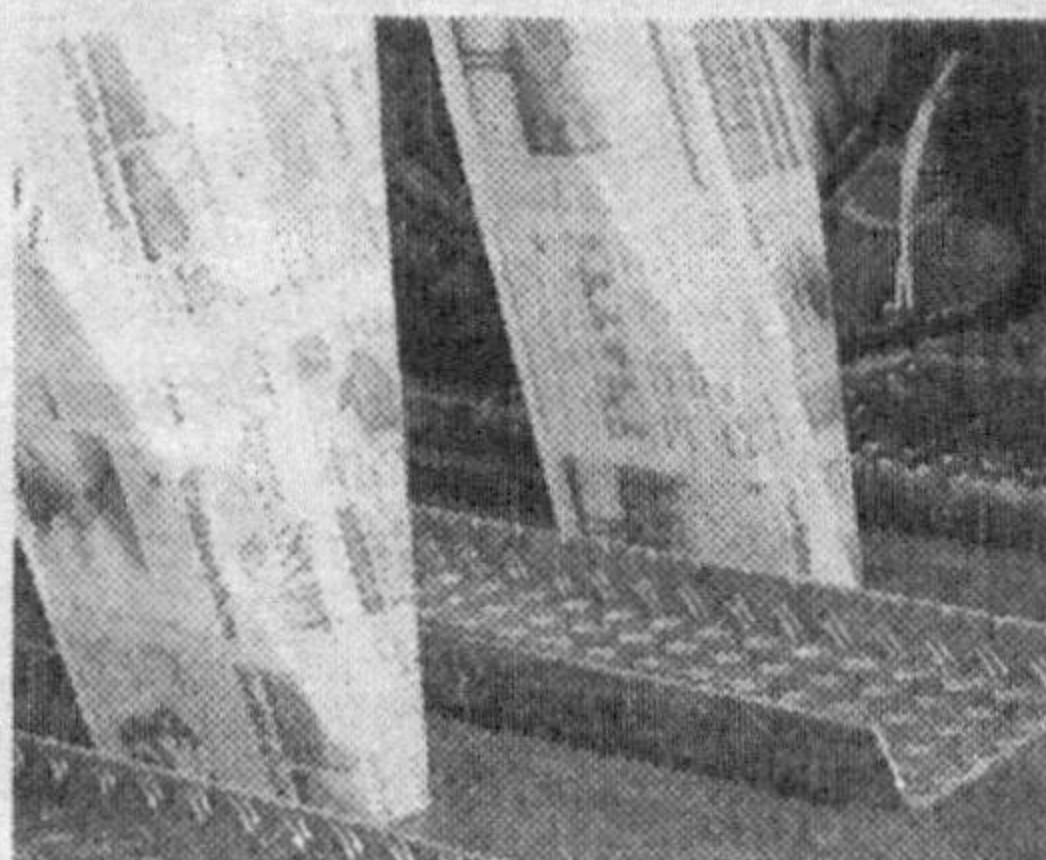

2008 йил 3 июн куни Евроиттифоқнинг молия вазирлари Словакиянинг 2009 йил 1 январдан бошлаб евро зонасига киришига ижозат беришди. Илгарироқ ушбу давлат Еврокомиссия ва Европа Марказий банкнинг розилигини олган эди. Амалдорларнинг фикрига кўра мамлакат иқтисодиёти Евроиттифоқнинг барча талабларига тўла жавоб беради.

Жорий йилнинг 1 августидан бошлаб ушбу давлатда баҳолар икки хил валютада — словак кронаси ва еврода кўрсатила бошлайди. 29 май куни ўтказилган миллий валюта ревалюациясидан сўнг ҳозир 30,126 крона 1 еврога тенг бўлиб турибди.

Саҳифа материалларини Умида АБДУЛЛАЕВА, Нигора НОДИРОВА тайёрлашди

Газеталар тиражи ошмоқда

2007 йили бу борада умумий ўсиш 2,6 фоизни ташкил қилган. Газеталар тиражининг ўсиши Хиндистон ва Хитойда яққол кўзга ташланади. Бутунжаҳон газеталари ассоциациясининг маълумотиغا қараганда уларда ҳар куни 107 млн. нусха газета сотилади.

Ассоциация вакили Ларри Килманнинг фикрича, ушбу мамлакатларда тиражларнинг ошиши аҳоли даромадлари, саводхонлик даражасининг ошиши ва бўш вақтнинг кўпайиши билан боғлиқ.

Осиё ва Жанубий Америкада тираж ортиши билан бир вақтда АҚШ ва Европада аксинча ҳолат кузатилаяпти. Уларда босма нашрлар оммавийлик борасида электрон медиадан ортда қолаяпти. Мисол учун Америкада газеталар тиражи 2007 йили 3 фоиз, Европада эса 1,9 фоиз камайган.

Бутунжаҳон газеталари ассоциациясининг бош директори Тимоти Болдинг газета саноатига оид тадқиқот натижалари қарама-қаршилик билан қараш имконини беради деган фикрда. Унинг гапларига кўра, дунё бўйича газеталар тиражининг кўпайётганлиги босма ОАВ тез орада бутунлай йўқолиб кетади деган тахминларни йўққа чиқаради.

Темирйўл

Пезаро-Термоли йўналиши бўйича кетаётган йўловчи поезд сешанба куни эрталаб Италия шимолидаги Анкона шаҳри темирйўл бекатида ло-

ҳалокати

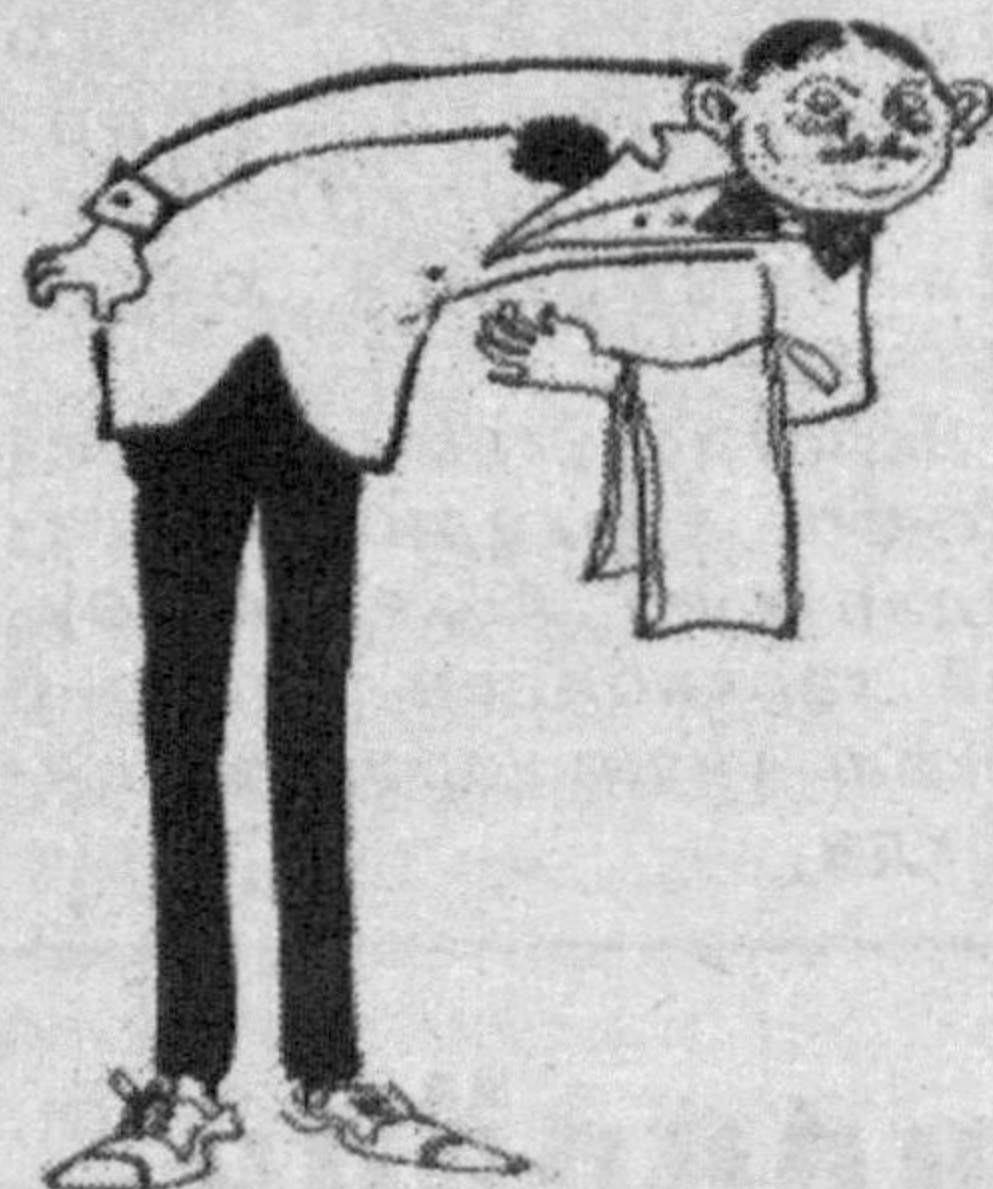
комотив билан тўқнашиб кетди. Маҳаллий ОАВнинг хабар беришича, тўқнашув оқибатида енгилгина жароҳатланган 50 кишининг баъ-

Қўлга нима ейсин

— Нима учун касалнинг олдида шифокорлар лотин тилидаги сузларни кўп ишлатишади?

— Чунки улар бемор улик тилни тезроқ узлаштиради дейишади-да.

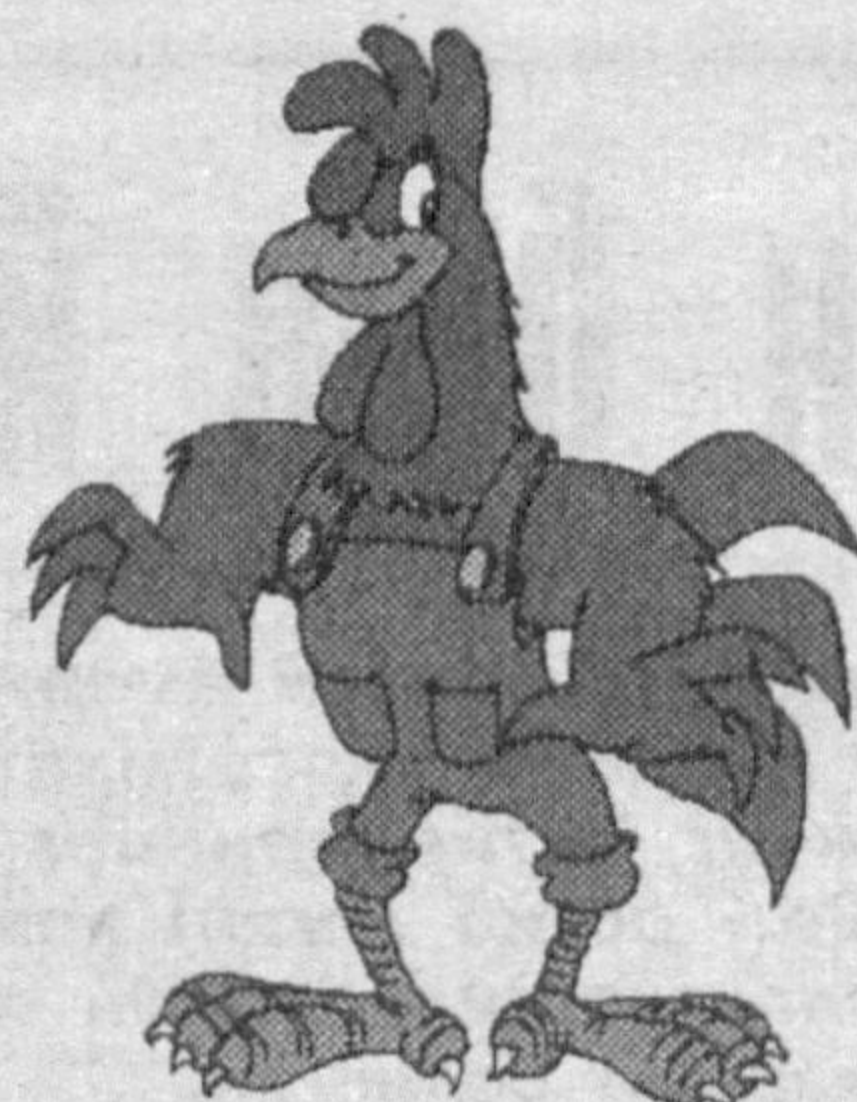
Хуранда:

— Официант, балиқ шўрвадан нима учун совун ҳиди келаяпти? Официант:

— Биласизми, балиқдан нефт ҳиди келаётганди. Ювишдан узга чора тополмадик...

Хуроз товуххонага туяқуш тухумини думалатиб келди.

— Сизларни танқид қилмоқчи эмасман-у, дилбар хонимлар, лекин қаранглар бошқалар қандай ишлашмоқда!

Жиннихонада бир жинни ҳаммани кўрқитмоқда:

— Ҳозир ҳаммангни интеграллаб, дифференциаллаб тайлайман!

Барча жиннилар ваҳимага тушганча қочиб кетишибди. Фақат биттаси жим турганмиш. Ундан сўрашибди:

— Сен кўрқмайсанми?

— Йўқ, мен «е» даражали «икс»-ман!

Иккита мурда қабрдан туриб шаҳарга айлангани чиқишмоқчи бўлишибди. Бири қўлига қабр тошини кўтариб олибди.

— Буни нима қиласан, — деб сўрабди шериги.

— И-е, барибир, «прописканг қани?» — деб сўрашади.

Тиланчи эшикни тақиллатди:

— Бир бўлак торт беринг.

— Ахир, сен доим нон сўрадинг-ку.

— Бугун тугилган куним-да!

Чумоли ва Фил разведкага борибди.

Чумоли:

— Фил ё! Мени куриб қолишди...

Компьютерчи программист тунда ишлаб ўтирарди. Бир пайт унинг елкасига кимдир нозик бармоқларини қўйди. Ўгирилиб қараса, рафиқаси муҳаббат билан қараб турибди. Шунда у деди:

— Кечир жонгинам, компьютер банд.

Зобит қўл остидаги аскарга дўк уряпти:

— Мен сизни уч марта чақирдим, сиз эса келмадингиз. Нима буляпти, узи?

— Кечирасиз, уртоқ зобит, мен кўнгирак овозини эшитмабман.

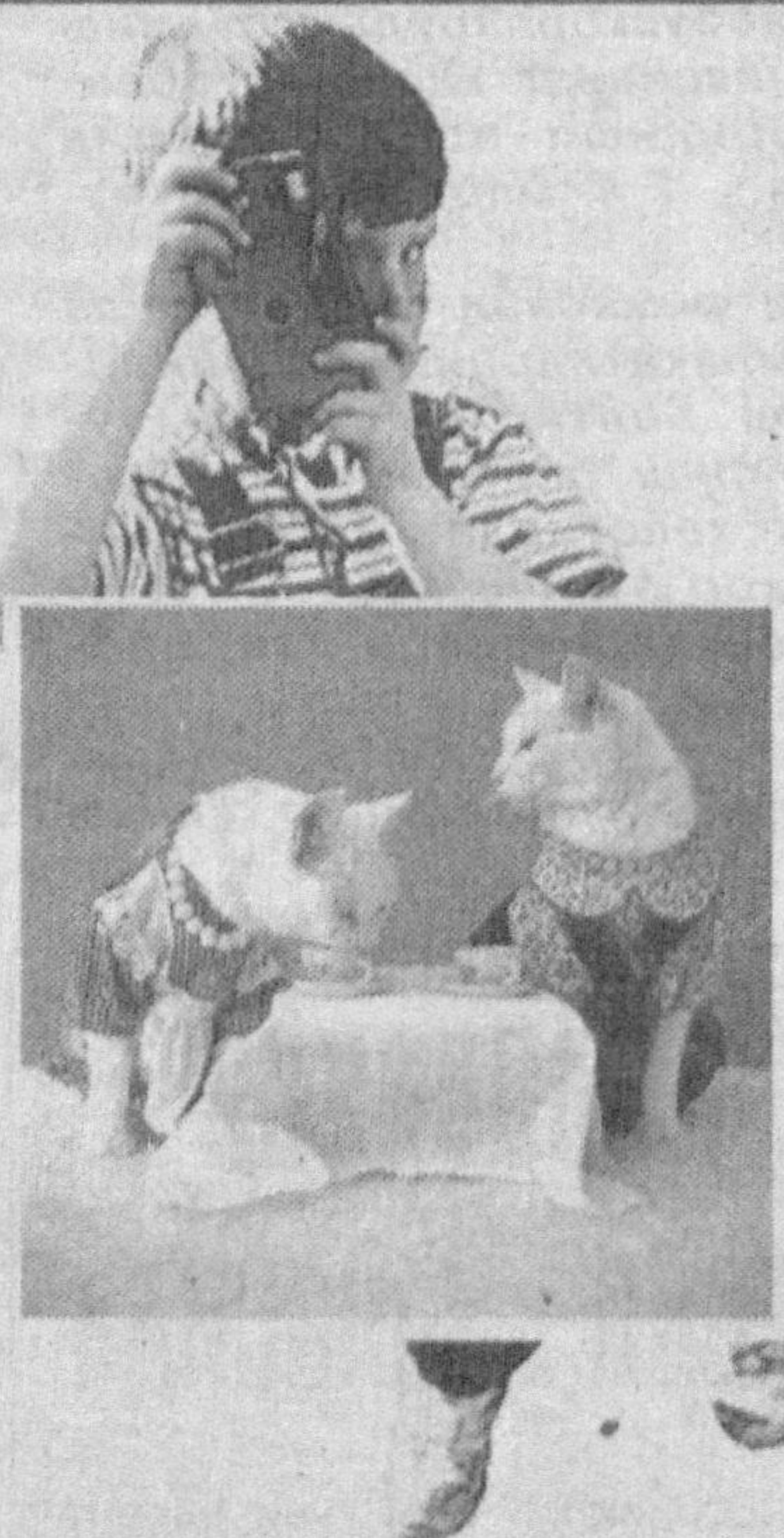
— Ундай бўлса, дарҳол ёнимга келиб, кўнгирак овозини эшитмаганлигингизни айтишингиз керак эди.

Кучада қулоғи огирроқ икки кампир узаро чақчақлашиб борарди: — Вой, Ойбуви, чолнинг яхши юрибдими?

— Мен ҳам шуни айтаман-да, овсин. Икки йил қисир қолиб бу йил иккита қузиласа дегин, жонивор.

— Нолийверма, чолларнинг ҳаммаси шунақа бўлади.

Изоҳи сиздан...

Бўлақолгин ҳой мошвой, «Кофе-брек» тугади. Кеч қолсак залдагилар Устимиздан кулади.

Кун иссиқ, «қора кофе» Нимагадир кетмайди. «Ўзбекистон» чойига — Ҳеч бириси етмайди.

Асадулла МИРЗААКБАРОВ, «Ҳамкорбанк» ОАТБ бирлашган касаба уюшма кўмитаси раиси

Қани олчи «Оқ ойим», Чойнинг таъми мулоим, Бирга қўша қарийлик. Кўз тегмасин илоҳим. Асал ойи асалдир,

Шерик олиб келдик биз Зерикмасин, деб Мошвой. Эътиборталаб эди Бизнинг мушук — эркатой.

Улар иноқ бўлса бас, Қилишсин ўз ишини. Сичқонларни кийратиб, Чой ичсин бекор куни.

Гулафзал АРЗИЕВА, Қашқадарё вилояти, Чироқчи тумани.

Битилмаган ғазалдир, Бу кунларга етмаган, Ўз-ўзидан касалдир. Рустам САТТАРОВ, Наманган шаҳри

Энди навбатдаги суратга изох топинг-чи?

Газетанинг навбатдаги сони 10 июн, сешанба куни чиқади.

Ҳамкорлар билан бўладиган учрашувларга кечикмасликка ҳаракат қилинг. Соғлигингизга эътибор беринг. Иссиқ кунларда эрталаб офтоб ванналари қабул қилиш яхши натижа беради.

Ҳафта давомида иккита асосий нарсга эътибор қаратинг. Биринчиси — соғлигингиз, иккинчиси бу сизнинг ишингиз ва ҳамкасбларингиз билан алоқангиз. Ҳар бир ишга масъулият билан ёндашинг.

Саргузаштларга бой саёҳатга чиқишингиз мумкин. Ҳар бир нарсга ҳазил дея қарашнинг оқибати яхшиликка олиб келмайди. Шунинг учун керакли ўринларда жиддий бўлишга ҳаракат қилинг.

Турар жойингиздаги қурилиш, таъмирлаш ишлари жадаллашади. Қурилиш ашёлари, маиший техника воситалари сотиб оласиз. Яқинларингиз билан муносабатлар яхши томонга ўзгаради.

Ishonch МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси	Бош муҳаррир: Абдухалиқ АБДУРАЗЗОҚОВ Таҳрир хайъати: Алла Долженкова, Анвар Юнусов, Довуд Мадиев (Бош муҳаррир ўринбосари), Жаҳонгир Шарофбоев (масъул котиб), Маъмура Адилова, Мирзохид Содиқов, Нормамат Аллаёров, Носирхон Акбаров, Ойсулов Нафасова, Пиримкул Қодиров, Соғиндиқ Ниетуллаев, Шамси Эсонбоев	Бизга кўнгирак қилинг: Котибият: 256-52-78 Хатлар бўлими: 256-85-43 Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0116-рақам билан рўйхатга олинган. IBM компьютерларида терилди ва саҳифаланди. Оффсет усулида босилди. Бичими А-3. Ҳажми 4 босма тибок.	Бизнинг манзил: 100165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134 «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.	Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади. Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин. Нашримиздан кўчириб босилганда «Ishonch»-дан олинганлиги кўрсатилиши шарт. Тижорат аҳамиятига молик материаллар (б) белгиси остида чоп этилади.	Навбатчи котиб - Ж.Шарофбоев Навбатчи - А.Абдиев Мусаххих - Ш.Абдусаматов Саҳифаловчи-дизайнер: Х.Абдуҷалилов Буюртма Г— 514 Тиражи: 17421 Босишга топшириш вақти - 21.00 Топширилди - 19.30 Сотувда эркин нархда 1 2 3 4 5 7 8
---	---	---	--	---	--